

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 65

София, петък, 1 април

1932 г.

67. заседание

Четвъртък, 31 март 1932 г.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 17 ч.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	1373	Законопроекти:	
Питане отъ народния представителъ Г. Вагеловъ кѣмъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве относно конфискуването на в. „Тракийска трибуна“. (Съобщение)	1373	1) за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ. (Първо и второ четене)	1380, 1381
Предложение за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 5 мартъ 1932 г., протоколъ № 19. (Приемане)	1374	2) за измѣнение т. т. 11 и 13 на чл. чл. 88 и 67 отъ закона за градскитѣ и селскитѣ общини. (Второ четене — докладване и решение да се изпрати наново въ комисията	1382
		Дневенъ редъ за следващото заседание	1387

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Боянъ, Апостоловъ Драгомиръ, Арабаджиевъ Петко, Бончевъ Тодоръ, Бояджиевъ д-ръ Атанасъ, Бояджиевъ Трифонъ, Куневъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Иванъ, Ганевъ Георги, Георгиевъ Георги, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ Стойчо, Гаговъ Петъръ, Дековъ Петко, Деневъ Сѣби, Димитровъ, Димчевъ Василь, Дойчиновъ Никола, Докумовъ Борисъ, п. Захариевъ Захари, Казанаклиевъ Георги, Качаковъ Йорданъ, Краевъ Костадинъ, Кръстевъ Гето, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Луиговъ Николай, Лѣкарски Иванъ, Мартулковъ Алекси, Митковъ Сеферинъ, Молловъ Владимиръ, Момчиловъ Стоянъ, Орозовъ Александъръ, Патевъ Симеонъ, х. Петковъ х. Георги, Поповъ Стоянъ, Пупешковъ Цвѣтанъ, Рафаиловъ Филипъ, Родевъ Христо, Славовъ Кирилъ, Станковъ Владимиръ, Паслаковъ Цвѣтко, Тодоровъ Димитъръ, Тошевъ Никола, Франгя д-ръ Александъръ, Циганчевъ Анастасъ, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чолаковъ Христо и Шидерски Едрю)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Христо Родевъ — 4 дни;
 На г. д-ръ Атанасъ Бояджиевъ — 3 дни;
 На г. Георги Ганевъ — 1 день;
 На г. Христо Статевъ — 1 день;
 На г. д-ръ Никола Думановъ — 1 день;
 На г. д-ръ Александъръ Франгя — 3 дни;
 На г. Стефанъ Бояджиевъ — 1 день;
 На г. Захари п. Захариевъ — 3 дни;
 На г. Трифонъ Куневъ — 3 дни;
 На г. Коста Лулчевъ — 2 дена;
 На г. Никола Тошевъ — 2 дена;

На г. Анастасъ Циганчевъ — 6 дни;
 На г. Никола Дойчиновъ — 2 дена и
 На г. Григоръ Василевъ — 2 дена.

Народниятъ представителъ г. Жеко Желябовъ моли да му се разреши 3-дневенъ отпускъ по домашни причини. Понеже се е ползувалъ съ повече отъ 20 дни отпускъ, трѣбва да пита въ Народното събрание. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се разреши на г. Жеко Желябовъ 3-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Драгомиръ Апостоловъ, който се е ползувалъ съ 26 дни отпускъ, моли да му се разреши 4-дневенъ отпускъ. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Христо Мирски, който се е ползувалъ съ 21-дневенъ отпускъ, моли да му се разреши 2-дневенъ отпускъ по домашни причини. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постѣпило питане отъ народния представителъ г. Георги Вангеловъ до г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве относно конфискуването на в. „Тракийска трибуна“, органъ на националъ-революционната лѣвица въ организацията на тракийската емиграция, станало на 24 мартъ т. г. и спиране печатането на тоя вестникъ.

Това питане ще се изпрати на г. министра, за да отговори.

Г-да! Понеже отъ комисиятъ сѣ излѣзли известни народни представители, било поради касиране на избора имъ, било поради смъртъ, следва да бждатъ попълнени тѣхнитѣ мѣста.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г. председателю! Съгласно правилника, ще тръбва да се постави на дневен редъ попълването на комисии.

С. Омарчевски (з): Сега ще съобщите, а въ друго заседание ще стане изборътъ, като се впише въ дневния редъ.

Н. Захариевъ (з): Не се слага на дневен редъ попълването на комисии.

С. Омарчевски (з): Такава е практиката.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Щомъ като има опозиция, въпросътъ ще се постави на дневен редъ.

Нѣкой отъ демокритѣ: Не е опозиция, а формалностъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ дневния редъ.

Х. Трайковъ (раб): Г. председателю! Преди дневния редъ искамъ думата. Азъ искамъ г. министърътъ на вътрешнитѣ работи да отговори на питането ми за отвлъчването на общинскитѣ съветници отъ гр. Неврокопъ. Ако г. министърътъ смѣта, че може да даде отговора си следъ като тѣ бждатъ екзекутирани, не разумявамъ. Азъ искамъ да ми се отговори сега още, докато този фактъ не е още слѣзналъ отъ сцената. Защото не случайно се появи единъ другъ фактъ на сцената, за да запълва страшицѣ на вестниците и за да отвлѣче вниманието на обществото отъ отвлъчването на общинскитѣ съветници. Азъ мисля, че трѣбва да се отговори на моето питане, защото това отвлъчване не е първо, нѣма да бѣде и последно. На отвлѣченитѣ не се знаятъ следитѣ и по всѣка вѣроятностъ сѣ екзекутирани отъ неотговорни фактори. Азъ мисля, че въ тая държава или ще трѣбва да управлява правителството и да отговаря, или да се знае, че тя се управлява отъ неотговорни фактори. Моля да се отговори отъ съответното мѣсто на питането ми.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Ще Ви се отговори.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю! Азъ вземамъ думата вече не да моля да ми се отговори на питанието, а да протестирамъ, че не ми се отговаря. Г. министърътъ на финанситѣ вече нѣколко пѣти казва: „утре, другиденъ ще отговоря“, но не се явява да отговори на питанието ми. Азъ смѣтамъ, че най-малко подобава на министри, които се наричатъ демократи, на министри, които поддържатъ парламентарния редъ на управление, да пренебрегватъ питанието, които имъ се отправятъ. Споредъ правилника, на питанието се отговаря най-късно следъ 24 часа, на следващия день, особено когато засѣгатъ действия на самия министъръ, а не на негови органи. Мене ми се вижда чудно, защо не се отговаря на питанието!

Н. Стамболиевъ (з): Въ какъвъ срокъ се отговаряше въ миналата Камара? Попитайте г. Ляпчевъ въ какъвъ срокъ отговаряше. Всѣки день искахме да ни се отговори на питанието, които депозирахме. Азъ лично имамъ питанието отъ миналата Камара, на които не ми е отговорено. Недейте прави демагогия, ами запитайте г. Андрея Ляпчевъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ се чудя, че има народенъ представител, който да не ме поддържа въ онова, което казвамъ азъ противъ една лоша практика, за да се защити правилникътъ и конституцията. Азъ съжалявамъ, че това се казва отъ единъ народенъ представител отъ болшинството.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Н. Стамболиевъ (з): Вие създадохте тази лоша практика и дадохте поводъ за приемственостъ въ тази посока, но ние нѣма да вървимъ по този пѣтъ. (Смѣхъ всрѣдъ сговориститѣ)

П. Фенерковъ (раб): Има депозирани въ тази Камара питанието преди четири месеци и още не е отговорено.

Н. Стамболиевъ (з): Азъ не искамъ да кажа, че сподѣлямъ това, което е вършено въ миналото, но искамъ да обвиня г. Пждаревъ, който като Богородица си умива рѣцетѣ, а въ миналата Камара, когато ние сме протести-

рали, че не се отговаря на нашитѣ питання отъ г. Ляпчевъ и други министри, той винаги е пасувалъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): И въ миналата Камара азъ съмъ протестираалъ, когато навреме не се е отговаряло на питанието; и въ миналата Камара азъ съмъ правилъ същитѣ запитвания като сега. Вземете дневницитѣ и направете справка, за да се увѣрите.

Н. Стамболиевъ (з): Знаемъ се — азъ бѣхъ тамъ (Сочи лѣвницата), а Вие бѣхте тукъ. (Сочи дѣсницата)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Грѣшкитѣ на едни хора не могатъ да оправдаватъ грѣшкитѣ на други хора. Бюрото на Камарата е въ състояние да съобщи на г. г. народнитѣ представители, че г. г. министритѣ въ най-близко време ще отговорятъ на отправенитѣ къмъ тѣхъ питання. Г. г. министритѣ, поради претрупаната работа, която сѣ имали досега, сѣ били спѣвани да отговарятъ на питанието.

Н. Пждаревъ (д. сг): Поне отсега нататъкъ да се отговаря.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — одобряване предложението за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 5 мартъ 1932 г., протоколъ № 19.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. при. Т. I, № 48)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Костадинъ Русиновъ.

К. Русиновъ (раб): (Отъ трибуната) (Посрѣщнатъ съ смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството) Г. г. народни представители! Предъ насъ е едно предложение, внесено отъ г. министра на външнитѣ работи и изповѣданията, съ което се иска отъ Народното събрание да се санкционира едно постановление на Министерския съветъ, да се даде право на Светия Синодъ на българската църква да може да назначава на вакантни енории въ царството и на учебни мѣста въ нашитѣ духовни училища и академии духовни лица или пъкъ други богослови руснаци, руски подданици.

И. Симеоновъ (д): Ако бѣха болшевики, щѣше да кажешъ да ги назначимъ. И ти си ялъ 20 години църковни пари! 20 години си служилъ на тая църква!

К. Русиновъ (раб): Вносителътъ на това предложение не дава същинскитѣ мотиви, по които иска да се позволи на Светия Синодъ да назначава духовни лица, руснаци, въ нашитѣ енории и духовни училища. Въ мотивитѣ къмъ предложението е казано следното: (Чете) „Да се попълнятъ нѣкои вакантни енории и да се удовлетвори въ време религиознитѣ нужди на православнитѣ християни“.

Т. Бошнаковъ (з): Овакантеното отъ тебе мѣсто нали трѣбва да се заеме отъ нѣкого?

К. Русиновъ (раб): Този е мотивътъ, г. г. народни представители. Въпросътъ тукъ не е за надсмиване. Ние сериозно трѣбва да помислимъ, дали бива или не бива да се санкционира едно такова постановление, дали трѣбва на Светия Синодъ да се даде това право именно сега.

Т. Бошнаковъ (з): Ако постановлението се отнасяше за назначаването на безбожници, тогава можеше!

К. Русиновъ (раб): После ще Ви отговоря. (Оживление)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Русиновъ (раб): Казвамъ, дали трѣбва на Светия Синодъ да се даде право да назначава духовни лица, руски подданици, въ свободнитѣ енории и на вакантни мѣста въ духовнитѣ училища, именно сега, когато не е тайна за никого, че у насъ бушува една страшна стопанска криза, която раздрусва изъ основа стопанскитѣ слоеве на нашето общество, въ време, когато трудящитѣ се народни маси въ България изнемогватъ подъ тежестта на тая криза,

когато тѣ тѣнатъ въ дълбока мизерия и се изражда българското поколѣние, въ това време, когато безработицата се шири и увеличава безмѣрно у насъ, когато повече отъ 2 хиляди учители, споредъ сведенията на пресата, сѣ безъ работа.

Н. Йотѣвъ (з): Споредъ сведенията на кой вестникъ?

К. Русиновъ (раб): Ще Ви кажа.

Н. Йотовъ (з): Сигурно споредъ сведенията на „Работнически вестникъ“.

К. Русиновъ (раб): Не на „Работнически вестникъ“. Покажете, г. Йотовъ, ще Ви кажа.

Н. Стамболиевъ (з): Не е важно това, дѣдо попе. Карай!

А. Капитановъ (з): Остави вестника, не е нуженъ.

К. Русиновъ (раб): Нали искате да ви кажа.

П. Стоевъ (раб): Повече сѣ безработните учители.

К. Русиновъ (раб): В. „Утро“ отъ 5 септемврий 1931 г. констатира факта, че 2.000 учители сѣ на улицата. Отъ тогава колко сѣ станали, не знамъ. А отсега нататъкъ, споредъ метода на днешното правителство да съкращава, Богъ знае колко души учители ще останатъ безъ работа.

Н. Захариевъ (з): Нали нѣма Богъ?

К. Русиновъ (раб): Но, както и да е, при това критическо положение, при тази криза и нѣмотия на нашитѣ трудящи се слоеве, сега, когато отвсѣжда се издига повикътъ „икономии, икономии, икономии“, тъкмо сега Министерството на външнитѣ работи по единъ меланхоличенъ начинъ ни поднася това предложение за назначаване на служба въ вакантни енории и въ духовни училища руски подданици — богослови и духовни лица. Чудно ми е, защо министерството на външнитѣ работи и изповѣданията не е поискалъ отъ Светия Синодъ поне да каже, кои сѣ тия духовни лица руснаци, колко души сѣ, на кои мѣста ще ги назначатъ и какви суми ще сѣ нужни за тѣхната издрѣжка. Такова нѣщо нѣма. Отидохъ въ Министерството на външнитѣ работи при началника на външнорускитѣ отдѣли г. Цвѣтиновъ. Той ми каза: „Има едно писмо отъ Св. Синодъ, съ което само иска да му се даде правото да назначава, ама колко души сѣ и какви, нищо не знаемъ“. И щомъ Министерството на външнитѣ работи не иска да каже, кои сѣ тия лица руски духовници, позволете ми, г. г. народни представители, азъ да ви кажа кои сѣ тѣ и какви сѣ, доколкото зная отъ познанието ми съ нѣкои отъ тѣхъ, които и сега заематъ длѣжности.

А. Капитановъ (з): Познание отъ стария си папалѣкъ.

Н. Гашевски (нац. л): То се знае, че нѣма да се погаждашъ съ тѣхъ.

К. Русиновъ (раб): Азъ познавамъ единъ дяконъ — Саможенъ — и г. Юртовъ го знае — въ Пазарджикъ.

Д. Дрънски (д): Отъ кога се познавате?

К. Русиновъ (раб): Отъ онова време, когато те благославяхъ, като бѣхъ попъ. (Смѣхъ) Този дяконъ е отъ армията на Врангелъ. Той е билъ чиновникъ въ неговата армия, цивиленъ, и идвайки въ България, наученъ да живѣе паразитно на гърба на трудящитѣ се маси, търси и тукъ сѣщото.

Нѣкой отъ мнозинството: И ти бѣше такъвъ.

К. Русиновъ (раб): Да, и азъ бѣхъ такъвъ паразитъ, но щастливъ съмъ, че се съзнахъ и днесъ не съмъ паразитъ. (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ)

А. Капитановъ (з): Много е жалко, че късно си се съзналъ.

Т. Кънчевъ (д. сг): Сега си паразитъ върху гърба на народнитѣ маси.

К. Русиновъ (раб): Познавамъ другъ единъ, духовно лице, служи въ Пазарджишко. Познавамъ и другъ единъ

подобенъ — свещеникъ въ Сестримо. Той е билъ гарнизоненъ армейски свещеникъ. Украшенъ е съ кръстове за храбростъ.

Д. Дрънски (д): И ти ги имаше.

К. Русиновъ (раб): Да, и азъ ги имамъ, но сѣ нѣкъде въ пращицата захвърлени.

Д. Дрънски (д): А нѣкога съ гордостъ ги носѣше!

К. Русиновъ (раб): Защото съмъ билъ тогава заблуденъ, а сега се осъзнахъ. Жалко е, че Вие, които се считате днесъ за голѣмъ демократъ, още не сте се осъзнали и да напустнете лѣстицата на заблудението.

Т. Кънчевъ (д. сг): Вие сте жалко болшевишко орѣдие.

К. Русиновъ (раб): (Къмъ земледѣлцитѣ) Мълчете, че и на васъ ще отговоря! Ще ви кажа и на васъ колко мѣлѣе духовенството за васъ. Тукъ имамъ документи и факти, отъ които се вижда висшето духовенство какво мнение има за васъ, земледѣлцитѣ. Мълчете, имайте търпение.

Има и другъ единъ свещеникъ въ с. Голѣмо-Бѣлово — не зная дали е още тамъ — който се отличаваше въ своята пастирска дейностъ по това, че вѣчно бѣше пиянъ. И той е билъ по-рано военно лице въ армията на контрареволуционеритѣ.

Отъ мнозинството: А-ха!

А. Буровъ (д. сг): И той да не се е разкалялъ?

К. Русиновъ (раб): Почти всички тия лица — непознати и скрити тукъ въ това постановление, за да не се виждатъ — сѣ все такива руснаци. Познавамъ и още единъ, който е билъ цивиленъ, а сега е въ България духовникъ. Но понеже тамъ е билъ наученъ да живѣе на „тихо, безмолвно житие“, ...

А. Капитановъ (з): Значи, не си забравилъ всичко.

К. Русиновъ (раб): ... става духовникъ и то монахъ. Тоя господинъ си има попадия въ Русия, има си и деца. Тукъ става монахъ, калугеръ и днесъ бездействува въ манастира въ Шипка. (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството) Недейте се смѣ, това е фактъ. Когато азъ имамъ единъ разговоръ съ него въ влака, разбрахъ, че той е единъ плененъ невежа. Но нали е бившъ контрареволуционеръ — приематъ го на служба. Безъ да ме познава, той говори твърде много противъ работническото движение, противъ работницитѣ, говори за подвига, който извършили тѣ — руснацитѣ — тукъ, когато въ България ставаха кървавитѣ събития презъ септемврий 1925 г. подъ ръководството и управлението на проф. Цанковъ и Ляпчевъ.

И. Симеоновъ (д): Значи, Вие сте отивали при човѣка като нѣкой шпионинъ. Това е срамътъ за Васъ!

К. Русиновъ (раб): Никакво шпионство не е това, азъ искахъ да узная истината.

Н. Гашевски (нац. л): Ако бѣше му казалъ, че си работникъ, той нѣмаше тогава да говори тия работи.

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Такива сѣ тия руски богослови и духовници, които искатъ служба въ България и които Св. Синодъ ги хвали и министерството възприема тая хвалба. Абсолютно по нищо тѣ не се различаватъ отъ рускитѣ генерали — контрареволуционери, които се биха противъ работницитѣ и селянитѣ въ Съветския съюзъ, които вземаха участие въ събитията въ България и които сѣ готови всѣки моментъ пакъ да се нахвърлятъ срещу работния свѣтъ въ България.

П. Стоевъ (раб): И това все въ името на тѣхния Богъ!

К. Русиновъ (раб): (Къмъ Б. Смиловъ) Какво искашъ да кажешъ?

Б. Смиловъ (нац. л. о): (Сочи П. Стоевъ) Той казва, а не азъ. (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството)

К. Русиновъ (раб): Азъ съжалявамъ, че това предложение биде много скоро внесено, та нѣмахъ достатъчно време да прочуа всички въпроси въ връзка съ него, но трѣбва да заявя, че разполагамъ съ печатни документи, отъ които

се вижда, че тия хора сж били аташирани въ арминѣ на Деникинѣ, Врангелѣ и Юденичѣ и сж били благославяли оржията имъ за избиване на рускитѣ селяни и работници.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Това ли ти е дертьтъ?

К. Русиновъ (раб): Какъвъ ми е дертьтъ, е другъ въпросъ. Ние гледаме дерта на народа, на работнитѣ маси, а не моя и Вашия дертъ.

Н. Гашевски (нац. л): Ти не си ли благославялъ оржии?

К. Русиновъ (раб): Но, г. г. народни представители, каква полза и каква нужда, както се казва въ предложението, има работниятъ народъ, българскитѣ работници и селяни въ днешно време отъ религиозната просвѣта на тѣзи черносотници, на тѣзи разпутиновци руски, ще ги нарека азъ? Народътъ нѣма нужда отъ тѣхното мракобесие, отъ тѣхната мракобесническа просвѣта, отъ тѣхната заблуда. Народътъ има нужда отъ хлѣбъ, народътъ има нужда отъ свобода, народътъ има нужда, г-да и г. министри, да отворите затворитѣ, да пустнете на свобода българскитѣ работни синове и да вдигнете коловетѣ отъ граничитѣ, за да си дойдатъ емигрантитѣ. Народътъ има нужда да спре този кървавъ тероръ, подъ който днесъ пшшка работниятъ свѣтъ въ България; народътъ има нужда да престанатъ изчезванията на общественици и избиването на работническитѣ труженици.

Д. Дрѣнски (д): Отъ чека има ли нужда?

К. Русиновъ (раб): Народътъ нѣма нужда отъ религиозната просвѣта на тѣзи богослови, изпечени контрареволуционери и мракобесници, които дълги години въ Русия сж заблуждавали руския народъ, които днесъ искатъ да просвѣщаватъ нашата младежъ.

Д. Дрѣнски (д): И които ги замѣнихте съ чека.

К. Русиновъ (раб): Ако нѣма кой да бѣде назначенъ на тѣзи вакантни енории, нека тѣ останатъ вакантни. Дайте първо хлѣбъ на народа, облекчете неговитѣ страдания и нужди. Вие, които постоянно плачете тукъ, че държавата нѣма пари, че трѣбва да се кѣса отъ залъка на пенсионеритѣ, че на чиновнитѣ трѣбва да се намалява заплатата, че трѣбва да се затварятъ училища, вие на мѣстото на тѣхъ, обаче, отваряте участъци. Днесъ вие на черносотнитѣ отваряте мѣста и давате тѣсти заплати. Защо? — Да сѣятъ заблуда!

Н. Йотовъ (з): Толкова тѣсти заплати имъ се даватъ, че и Вие избѣгахте. 1200 л. получаватъ!

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Ние, представителитѣ на работническата класа, схващаме много добре интимнитѣ мотиви, по които Министерскиятъ съветъ иска да подкрепи тѣзи богослови и тѣзи руски духовници.

Д. Дрѣнски (д): Отче! Тебе Господъ ще те осжди!

К. Русиновъ (раб): Понеже тѣ сж изпечени мракобесници, дълги години сж били служители на царизма, на милитаризма и на капитализма, тѣ ще дѣдатъ добри и тукъ, тѣ ще могатъ, като най-способни и най-опитни, най-добре да затѣмняватъ съзнанието на българската младежъ, която за нещастие се намира въ тѣзи гнѣзда като Семинарията и Духовната академия, които не сж гнѣзда на просвѣта, а гнѣзда на заблуда и на тъмнина. Тѣ ще дѣдатъ по-способни да хвърлятъ мракъ въ съзнанието на трудящитѣ се маси, за да може народътъ „да търпи и да си спаси душата“, за да може народътъ да мисли, че неговото страдание не иде отъ банкитѣ на г. Бурова, че неговитѣ тегла и мъки не идатъ отъ кождеритѣ, отъ спекулантитѣ и разнитѣ други изѣдници народни, но че неговото страдание Богъ му го праща, . . .

Д. Дрѣнски (д): Богъ ще те накаже тебе!

К. Русиновъ (раб): . . . че Богъ е такъвъ, че много обича г. Буровъ, или г. Губидѣльниковъ, или нѣкой другъ банкеръ; той се е родилъ отъ главата му, а сиромаштъ се е родилъ отъ петитъ му! Така проповѣдватъ днесъ поповетѣ — идете ги чуйте. Г. г. народни представители! Тѣзи руски богослови сж изпечени демагози и тѣжки схоластици. Азъ съмъ чель съзнанията имъ. Не можете да ме упрѣкнете поне въ това, че не познавамъ тѣхната наука, . . .

Н. Стамболиевъ (з): Като колега.

К. Русиновъ (раб): . . . която е измѣчвала мозъка ми дълги и дълги години. И затова именно нашето правителство иска да подкрепи инициативата на Св. Синодъ, да може да се назначатъ тия хора на служба. Тѣхниятъ трудъ не е нуженъ днесъ на българския работенъ народъ. Това го заявявамъ отъ тази трибуна, да чуе народътъ и вие. Тѣхниятъ трудъ не само че не е полезенъ, но е вреденъ, и тѣ сж не просвѣтителни на българскитѣ трудящи се маси, а вредители.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Какъвто и Вие сте били презъ време на войната — по Вашата логика.

Единъ отъ земледѣлцитѣ: (Къмъ оратора) Много късно си разбралъ тая голѣма истина.

Другъ отъ земледѣлцитѣ: А ти си много полезенъ!

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! По тѣзи именно съображения, че тѣзи хора нѣма да допринесатъ никаква полза на трудящитѣ се маси, на работническата класа, на работници и селяни, отъ чиито срѣди излизаме и които представляваме въ това Народно събрание, нашата група нѣма да гласува това предложение.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): То се знае.

Д. Дрѣнски (д): Ама ти имашъ пенсия.

К. Русиновъ (раб): Пенсията вие ми я изядохте. Вие давате пенсия знаете ли на кой разпопенъ попъ? Въ Пазарджикъ има единъ осжденъ за безчестие на тригодишенъ затворъ, излежалъ наказанието си — и той получава пенсия; а за такива като насъ, които защищаватъ днесъ работницитѣ, пенсия нѣма. Ако нѣкой попъ се прояви и го осждятъ за разни безчинства, не му отнематъ пенсията, но ако е като мене, ще му я отнематъ. Ако нѣкой владика, както се сочатъ мнозина — да не казвамъ имената имъ — бѣде осжденъ за злодеяние или за безчинно дѣяние . . .

Д. Дрѣнски (д): Но ти получаващъ пенсия.

К. Русиновъ (раб): Не получавамъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Закълни се, ако е вѣрно.

Б. Ецовъ (д): Отъ кѣде вземашъ срѣдства да изпращашъ семейството си въ странство?

К. Русиновъ (раб): Ще ти отговоря.

Б. Ецовъ (д): Отговори, отъ кѣде взема срѣдства да изпратишъ попадията въ странство?

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля ви се, г-да!

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Най-после азъ питамъ: този Св. Синодъ, тѣзи свети, въ всички, владии, . . .

А. Кантарджиевъ (д): Не те е срамъ!

К. Русиновъ (раб): . . . кѣде деватъ паритѣ на манастиритѣ; кѣде деватъ богатствата на Рилския манастиръ?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Говорете по предложението, г. Русиновъ!

К. Русиновъ (раб): Азъ искамъ да изтъкна защо сме противъ предложението. — Ако тѣ иматъ нужда да поддържатъ такива контрареволуционери, като тѣзи руски попове и богослови, азъ питамъ: кѣде деватъ паритѣ отъ Рилския манастиръ и отъ другитѣ манастири? Лапатъ, лапатъ!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Какво те боли тебе?

К. Русиновъ (раб): Позволете ми да ви кажа, че тѣ лапатъ.

Б. Ецовъ (д): Я отговори на въпроса, който ти зададохъ!

К. Русиновъ (раб): Ето защо, ние не само се противопоставяме на това министерско постановление, . . .

А. Кантарджиев (д): Г. председателю! Забранете му да хвърля такива обиди и такива хули по адресъ на духовенството.

К. Русиновъ (раб): Стига си викалъ, чакай да ти кажа! — . . . но ние привличаме вниманието на г. г. народните представители да се занимават непременно и неотложимо съ въпроса за отнемане на църковните и манастирски имоти, които да се предадат въ ръцете на трудящите се безимотни селяни, а не от тях имоти да се хранутят само няколко търтен и няколко паразити, които се търкалят из манастирите.

Б. Ецовъ (д): Каквото си билъ и ти, каквото си и днесъ.

К. Русиновъ (раб): Оскърби ли ти се религиозното чувство? Много ли си религиозенъ?

Б. Ецовъ (д): Не си ти, който можешъ да оскърбишъ! Я кажи откъде взема сръдства, за да изпратишъ семейството си въ странство? Отговори!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Русиновъ (раб): Почакай, ще ти отговоря.

Г. г. народни представители! Още повече ние се противопоставяме на това постановление, защото искаме да има свобода на съвестта. Ние нямаме нужда отъ едни официални учители-богослови, отъ официални попове, които да се поддържат отъ държавата. Който върва, нека да върва не въ единъ, а, ако ще, въ сто богове, но самъ да си поддържа поповетъ. Азъ не знамъ на какво основание ние ще караме трудящите се маси — селяни и работници — непременно да иматъ попъ, когато тѣ не желаятъ да иматъ, да ги ръси и да ги претърси!

Н. Гашевски (нац. л): И ако иматъ такъвъ, да го заколятъ!

К. Русиновъ (раб): Ние сме за свободата на съвестта и като така ние искаме не да се назначаватъ тия духовни лица, но ние искаме да се отдѣли църквата отъ държавата. Ако духовните сж ербабъ, ако тѣхното учение е право, нека, както другите религиозни общества, излъжатъ на борба, а не да прибѣгватъ къмъ помощта на полицията. Рѣдко минава брой на „Църковенъ вестникъ“ и „Пастирско дѣло“ да не подканятъ полицията противъ насъ. Това е, защото сж безсилни, защото сж идейно слаби да се борятъ съ учението на работническото движение и затова прибѣгватъ до полицията.

П. Чорбаджиев (д): А вие, като сте силни, за какво ви е чеката?

К. Русиновъ (раб): Чеката не е религиозна поне, . . .

П. Чорбаджиев (д): А каква е? Нали сте носители на идеи — защо ви е чеката?

К. Русиновъ (раб): . . . а това се казва „Свети Синодъ“! А че наистина нашата висша духовна управа . . .

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Коя „ваша“ висша духовна управа?

А. Капитановъ (з): Неговата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Русиновъ! Говорете на темата.

К. Русиновъ (раб): Азъ ще привлѣка вниманието ви, г. г. народни представители, особено на васъ отъ Земледѣлския съюзъ, . . .

Г. Говедаровъ (д. сг): Голѣмо внимание!

П. Попивановъ (з): Благодаримъ за вниманието!

К. Русиновъ (раб): . . . за да видите какъ нашите духовни власти „обичатъ“ селяните, какъ владцитеъ благославятъ сговористкитеъ насилия и убийства. Позволетъ ми да ви прочета малко.

Следъ кървавите събития въ 1923 г. Синодътъ издаде окръжно послание до народа — има го въ вестниците на сговористите отъ онова време.

А. Капитановъ (з): Щомъ е послание, не е окръжно.

К. Русиновъ (раб): Окръжно послание на Светия Синодъ, казвамъ. — Въ това знаменито послание, което бѣдните поколения ще го четатъ и ще се удивляватъ на преизобилната християнска любовъ на българските владци, се казва така: (Чете)

„Възпитаните въ безвѣрие и безсърдечие наши братя и синове, увлѣчени и ръководени отъ злоба и ненавистъ къмъ държавния редъ и законность, направиха вече кървавия опитъ да подроятъ свободното и независимо съществуване на родината ни. Законното правителство“ — думата е за Сговора (Ржкоплѣскания отъ работниците) — „упражнявайки силата, съ която разполага, излъзе да опази държавата“ — когато се вдигнаха земледѣлците. — „И въ това опазване се пролѣла братска кръвъ“.

Д. Влаховъ (з): Не се вдигнаха земледѣлците, а комунистите.

Нѣкой отъ земледѣлците: (Къмъ К. Русиновъ) Ти тогава попъ ли бѣше?

К. Русиновъ (раб): Църквата счита селяните, че сж безумни. (Чете) „Тя припомня библейската истина“ — на селяните и работниците; внимавайте вие, г. г. народни представители отъ Земледѣлския съюзъ! — „че който сѣе неправда, пожънва бедствия (прит. г. 22.8)“.

Значи, българската църква, въ лицето на нашите владци, благославя престѣпния деветоюнски актъ (Ржкоплѣскания отъ работниците), благославя избиването на 30 хиляди невинни български синове! И днесъ вие вдигате ръка, за да дадете право на правителството да назначава на служба черносотници руски свещеници и богослови! Това е фактъ.

Нѣкой отъ мнозинството: Това, което казвате, нѣма го въ цитата.

К. Русиновъ (раб): Има го. — По-нататкъ. — Дѣдо Симеонъ Варненски . . .

Отъ дѣсницата: А-а-а!

К. Русиновъ (раб): . . . издава едно окръжно до своите попове, до своите православни християни, съ което въ сѣщия духъ възхвалява подвизите на г. Цанковъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Може да сж приятели, може да прави това отъ приятелски чувства.

К. Русиновъ (раб): Въ него той възхвалява, благославя подвизите на деветоюнскитеъ герои.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Може да е сговористъ.

К. Русиновъ (раб): И г. Ляпчевъ знае — сговористите му се отплатиха, издигнаха му 2—3 паметника. (Оживление)

А. Капитановъ (з): Ама вие закѣснѣхте да го боядисате!

Нѣкой отъ дѣсницата: (Къмъ К. Русиновъ) Ама и на тебе ще ти издигнатъ паметникъ.

К. Русиновъ (раб): Ако настояваме да се отнематъ имотите отъ манастирите, то е и поради това, което бѣше писано въ една статия въ в. „Заря“ отъ единъ богословъ, не нашъ човѣкъ — Димитъръ Божковъ. Азъ препорѣчвамъ на всѣки, който обича, да прочете тая статия въ „Заря“ отъ 13 августъ 1931 г., за да види какви мерзости се вършатъ и какъ се експлоатиратъ манастирскитеъ здания и имоти. Вие протестирайте, когато азъ говоря по този въпросъ, . . .

Нѣкой отъ мнозинството: Никой не протестира.

К. Русиновъ (раб): . . . ако сте християни — за каквито се считате и перчите — вие трѣбва да признаете, че тѣзи висши духовни кражгове, служители въ духовните учреждения, отиватъ въ манастирите съ жени, съ балдъзи, съ разни братовчедки и прекарватъ тамъ съ месеци даромъ.

Отъ мнозинството: А-а-а!

Нёкой отъ мнозинството: Прочети го. Значи, съ же-
нички и момички ходятъ! Прочети го, какво само при-
казвашъ?!

К. Русиновъ (раб): Вечерно време, обаче, когато е лошо
времето, въ салона чифтъ по чифтъ си правятъ разход-
китъ, както нашитъ младежи по „Лега“ и по „Царя“.

Нёкой отъ мнозинството: Затова те е ядъ!

К. Русиновъ (раб): Та манастиритъ сж не свѣтилници
и кандилца, както казваше въ една своя речъ на сбори-
щето на земледѣлцитъ г. Гичевъ, ами сж огнища на много
лоши работи. Тамъ ще намѣрите най-много и клюкарство,
и чревоугодничество, и други човѣшки слабости. И,
наистина, на тия духовни служители, имъ се познава: то
се знае, че отъ постъ и молитва шкембетата имъ не могатъ
да бѣдатъ по единъ километъръ напредъ.

Нёкой отъ мнозинството: Е-е-е! (Оживление)

К. Русиновъ (раб): Постътъ и молитвата — това е за-
блуда за маситъ, а за духовнитъ служители е яденето и
пиенето задъ стенитъ. За тѣхъ грижа нѣма за нищо. Ако
щѣ, цѣлиятъ свѣтъ да пропадне, ако ще, работницитъ отъ
мизерия да измратъ и да бѣдатъ избивани, ако ще, на хо-
рата женитъ и децата гладни да лѣгатъ и да ставатъ —
тѣхъ не ги е еня, хичъ не искатъ и да знаятъ!

Нёкой отъ мнозинството: Колко и тебе те е еня!

К. Русиновъ (раб): И ако ние се противопоставяме на
това министерско постановление за назначаване на служба
тѣзи руски богослови и попове, то е затуй, защото тѣ
не сж никакви апостоли на мира, за каквито се препорѣч-
ватъ, но сж голѣми подпалвачи на войни и сж въ първитъ
редове при империалистическитъ войни. Това тѣ доказаха
тукъ въ България презъ събитията. А знаете и отъ под-
готовката на голѣмата война, че между другитъ голѣми
хора, които влѣзоха въ действие, застана начело и па-
тата, заедно съ представители отъ всички църкви — въ
това число и нашата.

Д. Джанкардашлийски (нап. л): Ако бѣха те направили
архиерейски намѣстникъ, нѣмаше така да говоришъ.

К. Русиновъ (раб): Архиерейски магесникъ нѣмаше да
стана.

Г. г. народни представители! Въ България нѣма архие-
рейски намѣстници, а има архиерейски магесници. Азъ ще
ви кажа единъ такъвъ намѣстникъ, който се препорѣчва
за много благочестивъ, а днесъ го осѣдиха на 2½ години
затворъ. Карловския намѣстникъ го осѣдиха на 3 го-
дини затворъ. (Възражения отъ мнозинството)

А. Кантарджиевъ (д): Ако бѣха те направили намѣст-
никъ, нѣмаше да приказвашъ.

К. Русиновъ (раб): Не искамъ да стана намѣстникъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Кан-
тарджиевъ!

А. Кантарджиевъ (д): Г. председателю! Това, което той
говори, е мърсотия! Забранете му, а не ми правете бе-
лежка.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Русиновъ (раб): Не е мърсотия това, което приказ-
вамъ, а вашето е мърсотия.

А. Кантарджиевъ (д): Ти трѣбва да кажешъ, отъ кѣде
взема пари, за да изпратишъ семейството си въ чужбина!
Ти си единъ мерзавецъ!

К. Русиновъ (раб): Ти си мерзавецъ!

А. Кантарджиевъ (д): Ти си мародеръ! Ти си подлецъ!

Г. Костовъ (раб): Мерзавецъ си ти. Убиецъ! Шпицъ-ко-
мандиръ!

А. Кантарджиевъ (д): За такива като него (Сочи К. Ру-
синовъ) трѣбва да има шпицъ-команди.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Русиновъ (раб): Видѣхме какво вършехте. Само де-
магогия, кражби, убийства, грабежи и спекулация. Вие сте
истински безбожници. (Смѣхъ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Н. Гашевски (нап. л): Той се побърка.

Т. Кънчевъ (д. сг): Злиятъ духъ е влѣзналъ въ него!
Г. председателю! Изгонете злия духъ отъ него.

И. Василевъ (д): Я кажи за тритъ каруци багажъ
презъ войната. Вѣрно ли е, че си ги изпратишъ у дома си?

Д. Дрънски (д): Я кажи, отче, бѣше ли полкови свеще-
никъ презъ войната?

К. Русиновъ (раб): Бѣхъ.

Д. Дрънски (д): Вѣрно ли е, че преди демобилизацията
сж заловени три каруци съ мародирани багажъ отъ тебе?

К. Русиновъ (раб): Не. Нищо вѣрно нѣма въ това. Азъ
го замѣнявамъ съ вашитъ богатства. Ако бѣше това
вѣрно, г. Дрънски, защо следъ войната вие, християнитъ
въ Пловдивъ, мълчахте? Като бѣхъ архиерейски намѣст-
никъ, защо не казахте тия мои грѣхове?

Д. Дрънски (д): Дѣло има.

К. Русиновъ (раб): Не е вѣрно.

Т. Кънчевъ (д. сг): Предлагамъ, г. председателю, да из-
гоните злия духъ стъ него.

К. Русиновъ (раб): Широкиятъ излѣзоха да провокиратъ,
но мълкнаха като риби. (Силни възражения отъ демо-
кратитъ)

Нёкой отъ мнозинството: Я кажи, ти амнистиранъ ли си?

Б. Ецовъ (д): Кажете ми, съ какви срѣдства изпратихте
сина си въ странство?

К. Русиновъ (раб): Фактитъ го опровергаватъ. Обрахте
народа, а питате мене. Вие искате само вашитъ деца да се
учатъ. Съ какво се учатъ моитъ деца, азъ ще го докажа
това съ документи. И Славейко Василевъ знае. Като излѣз-
нахъ отъ затвора, г. полковникъ Кючуковъ ми каза:
„Дѣдо попе! Има нужда да представишъ документи, отъ
кѣде се издържа твоя синъ“. И азъ доставихъ документи
отъ министерството, отъ ректора на университета, отъ
официални мѣста. Тѣ сж въ околийското управление въ
Пазарджикъ и, ако ги пазятъ, може да ви ги представятъ.
Въ тѣхъ се казва, че синътъ на Константинъ Русиновъ се
издържа съ трудъ въ едно семейство — неговитъ хазаи...

Отъ мнозинството: А-а-а!

К. Русиновъ (раб): ... на които още се изплаща и
днесъ има още 80—100 хиляди лева да изплаща, а не като
вашитъ деца да се учатъ съ кървавата плячка отъ труда
на работницитъ и селянитъ и да отиватъ въ странство да
безчинствуватъ.

Б. Ецовъ (д): Сина добре, но попадията отъ кѣде взема
пари да отиде въ странство?

К. Русиновъ (раб): Слушай, моята попадия е толкова
украсена, че като я видишъ, ще се захласнешъ! (Смѣхъ
всрѣдъ мнозинството)

Нёкой отъ мнозинството: А богатствата?

К. Русиновъ (раб): Моитъ богатства сж такива, че едва-
ли би приелъ да стѣпишъ въ моята къща.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля ви се,
недейте прекъсва.

К. Русиновъ (раб): Азъ виждамъ каква злоба дишате
срещу мене само затова, защото излизамъ да говоря исти-
ната.

Д. Дрънски (д): Много истини криешъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Русиновъ! Гово-
рете по предложението, иначе ще Ви отнема думата.

К. Русиновъ (раб): Въ заключение, г-да, ние се противопоставяме на това постановление на Министерския съветъ и нѣма да гласуваме за него. Ние даже искаме изпѣждането на всички контрареволуционери отъ България. Ние не щемъ попове руски, народътъ нѣма нужда отъ тѣхъ. Ние издигаме искането на маситъ за пълна и безусловна амнистия; ние издигаме искането на маситъ срещу това постановление на Министерския съветъ; ние искаме не църкви, а свобода на съвѣстта; ние не щемъ религиозенъ фашизмъ; ние не щемъ църковенъ фашизмъ; не щемъ насилие, защото, г-да, запомнете, свободната мисль не е оная, поставена въ окови; родена свободно, въ окови тя нѣма да умре. Ние искаме още, срещу това предложение на министра, да се отнематъ имотитъ на църквитъ и манастиритъ и да се дадатъ на трудящия се народъ. Хубаво го запомнете. (Възражения отъ мнозинството) Ние имаме още едно искане, отправено къмъ министра на вътрешнитъ работи: да спре този тероръ, който се упражнява надъ свободомислящото движение въ България.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Говорете по предложението, г. Русиновъ! Нѣма време народното представителство да Ви слуша за други работи, освенъ по предложението на г. министра.

К. Русиновъ (раб): Срещу тия искания въ предложението, не народни, не по нуждитъ на трудящитъ се маси, които ни предлагате тукъ, ние искаме пълна свобода на трудящитъ се маси; ние искаме създаването на едно истинско работническо-селско правителство (Ржкоплѣскания отъ работницитъ), подъ чиято сѣнка, наистина, ще има пълна свобода на съвѣстта; подъ чиято сѣнка, наистина, нѣма да има този гладъ, тази мизерия, а ще има напредъкъ, ще има истинска духовна култура, ще се върви действително по пътя на науката и прогреса, а не както сега, съ вашитъ богослови учители, руски или български, да водите народа въ тъмнина, да го държите въ мракъ, за да ви се подчинява и да го ограбватъ банкери и спекуланти. (Ржкоплѣскания отъ работницитъ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Нѣмате повече думата, г. Русиновъ. Отнемамъ Ви думата.

Има думата народниятъ представител г. Стойчо Мошановъ.

К. Русиновъ (раб): Нѣмате право. Това е насилие.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Азъ постѣпвамъ съгласно правилника. Вие се намирате въ Парламента. Въ българския Парламентъ не може да се приказва противъ религията.

К. Русиновъ (раб): Азъ говоря противъ престѣпницитъ и разбойницитъ, облѣчени въ злато. (Ржкоплѣскания отъ работницитъ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Отнемамъ Ви думата.

Имате думата, г. Мошановъ.

С. Мошановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Трѣбва да се съжалева, че по единъ въпросъ отъ чисто формално естество единъ представител на Работническата партия използва случая да направи една критика не на известни действия, но на цѣль единъ институтъ, който чл. 37 отъ конституцията е поставилъ подъ покровителство, като единъ привилегированъ институтъ въ тая държава. Азъ, за себе си, ще изкажа съжалението, че тоя представител използва много широко свободата отъ трибуната, за да говори предъ българския Парламентъ за работи, които той, по силата на конституцията, нѣма свободата да разисква.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Ляпчевъ кжде е?

Т. Бошнаковъ (з): Вие ги докарахте тукъ. Слушайте ги сега.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да!

С. Мошановъ (д. сг): Азъ не мога да не изкажа съжаленията си, . . .

А. Капитановъ (з): Че прокарахте единъ избирателенъ законъ!

С. Мошановъ (д. сг): . . . че единъ бившъ свещеникъ, който е въ състояние да познава ржководнитъ лица на българската църква, когато искаше да даде примѣри въ полза на своята теза противъ църквата, спомена едно име, което, ако и още живо, може да се нареди между светцитъ на българската църква, именно дѣдо Симеонъ Варненски.

Нѣкой отъ работницитъ: Участвувалъ въ 9 юний.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля.

С. Мошановъ (д. сг): Азъ мисля, че по отношение на него има единодушие въ българския народъ, който се прекланя предъ неговата светостъ и предъ начина, по който той изпълнява своята архипастирска длъжностъ.

И. п. Рачевъ (з): Следъ 9 юний ли стана светия?

С. Мошановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ също считамъ, че не отъ тая страна (Сочи работницитъ) трѣбваше да дойде протеста срещу гостоприемството, което се дава на политическата емиграция, защото най-вече хора отъ ваши срѣди, съ ваши идеи, които винаги сѣ били въ разрѣзъ съ законитъ и установени норми въ тая или оная страна, най-често сѣ прибѣгвали до гостоприемството на чужди държави.

П. Стоевъ (раб): Вие ги връщате въ Турция.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Стоевъ.

С. Мошановъ (д. сг): Правото на политическа емиграция е едно свето право, осветено отъ традицитъ на всички народи и държави. Не прилича на васъ да въставате противъ това право и срещу това, че България така широко го дава на една политическа *par excellence* емиграция, каквато е руската емиграция.

Г. Костовъ (раб): А революционната емиграция вие я предавате.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Давате приютъ само на контрареволуционеритъ.

С. Мошановъ (д. сг): Това сѣ нѣколкото бележки, които имаше да кажа въ връзка съ речта на народния представител г. Русиновъ, . . .

П. Стоевъ (раб): Вие предавате македонскитъ революционери.

С. Мошановъ (д. сг): . . . дотолкова, доколкото той излѣзе отъ рамкитъ на въпроса, поставенъ на наше обсъждане. Сега идвамъ на тоя въпросъ.

Г. г. народни представители! Ние не можемъ да възприемемъ предложението за одобрение това решение на Министерския съветъ въ тая форма, въ която е предложено.

Г. Костовъ (раб): Значи — формата.

С. Мошановъ (д. сг): Напълно сме съгласни по съществото на това предложение, но отъ формална гледна точка то не е приемливо, защото, съгласно чл. 66 отъ конституцията, само български подданици могатъ да бждатъ назначавани на държавна служба, за каквато се счита и тая на свещеницитъ и на учителитъ въ свещеническитъ училища. Чл. 66 на конституцията заповѣдва, когато ще се направи изключение, една длъжностъ да се заеме отъ единъ чуждъ подданикъ, непременно за всѣки единъ отлѣленъ случай ще трѣбва да се иска разрешение отъ Народното събрание.

П. Стайновъ (д. сг): Това е вѣрно.

С. Мошановъ (д. сг): Не се касае, г. г. народни представители, за нѣкаква дребна формалностъ; касае се за единъ изрично установенъ конституционенъ текстъ, който създава известни гаранции. И азъ мисля, че и г. министрътъ на вътрешнитъ работи, който въ този моментъ представяла г. министра на външнитъ работи, ще се съгласи да оттегли това решение, за да ни го даде въ конкретната форма, както предписва чл. 66 отъ конституцията.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърът на вътрешните работи.

Министър д-р А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Ще трѣбва още въ самото начало да изкаже своето възмущение, загдето се намѣри единъ членъ отъ българския Парламентъ да излѣзе съ такъвъ куражъ отъ трибуната на Народното събрание да изкаже толкова много хули, незаслужени, по отношение на българската църква. Това хулене на българската църква отъ трибуната на Народното събрание не може да не срещне незадоволството на всички народни слоеве, кждето има чувство за моралъ, за човѣщина и кждето има едно съзнание за ролята на религиозния институтъ и на религиозното възпитание. Впрочемъ, азъ не се учудвамъ, че народниятъ представителъ Русиновъ, който още въ първия часъ на заседанията на днешното Народното събрание, тукъ предъ васъ, прояви своята декласираност по отношение на религията, и днесъ използва случая . . .

К. Русиновъ (раб): А Вие сте класирани!

Министър д-р А. Гиргиновъ: . . . така долно, така нечовѣшко, така антипарламентарно и така зловердно да изкаже своето мнение и убеждение. Това е несъгласно съ достойнството на народния представителъ и на единъ възпитанъ и добре проникнатъ отъ нормите на морала човѣкъ.

К. Русиновъ (раб): А Вие сте проникнатъ отъ нормите на морала!

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Русиновъ!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Г. Русиновъ е човѣкътъ, който още въ първия моментъ има смѣлостта тукъ да се гаври съ кръста и евангелието на българската църква, който още въ онзи моментъ направи едно отвратително впечатление на цѣлото Народно събрание. Той за менъ, въ моето съзнание, не е нищо друго, освенъ единъ агентъ на Антихриста въ България, какъвто и ще остане. (Оживление)

Х. Трайковъ (раб): (Казва нѣщо)

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министър д-р А. Гиргиновъ: Г. Русиновъ е единъ декласиранъ човѣкъ, който въ висша степенъ проявява своето безбожество. Това, Впрочемъ, не ме учудва и затова, защото болшевиизмътъ, това учение, на което той служи, е действително врагъ на човѣшката съвѣст и на човѣшкото убеждение и винаги носителъ на терора и насилията спрямо човѣка.

Като изказвамъ това мое възмущение, което се надѣвамъ, че е възмущение на всички добри българи, събрани тукъ въ този Парламентъ, минавамъ по-нататъкъ къмъ самото предложение, направено отъ правителството, за да дамъ нѣкои обяснения.

Г. г. народни представители! Министерскиятъ съветъ реши да предложи на Народното събрание да даде разрешение на Св. Синодъ да може за единъ срокъ отъ 3 години да назначи нѣколко души руски подданици, свещеници, на нѣкои служби въ българската църква. Ние взехме това решение, като имаме предъ видъ следните обстоятелства. Първо, че тѣзи руски подданици могатъ да бждатъ назначени на служба въ България затова, защото чл. 66 отъ конституцията казва, че могатъ да бждатъ назначени на държавна, обществена служба и чужди подданици, като се иска всѣки пътъ надлежното разрешение отъ Народното събрание. Ние изпълняваме, следователно, на първо мѣсто наредбата на чл. 66 отъ българската конституция.

На второ мѣсто, ние имаме предъ видъ, че българската църква, която е частъ отъ вселенската източно-православна църква, която е въ една връзка на единство съ цѣлата православна източна църква, може да поиска отъ българското правителство да се даде на Св. Синодъ правото да назначава православни християни, макаръ и чужди подданици, на съответни служби, кждето Св. Синодъ намѣри, че е необходимо да бждатъ назначени тѣ. Св. Синодъ, по силата на чл. 39 отъ българската конституция, е върховната властъ на църквата въ България, главно по отношение на православните догми, както и по отношение на въпроизводната служба въ нашата държава. Следователно, той най-добре знае нуждите и най-добре може да прецени, кой може да бжде назначенъ на съответното мѣсто.

Поради това, следователно, отъ довѣрие къмъ Св. Синодъ, който е едно автономно българско учреждение въ областта на българската църква, съ една автономна властъ, предвидена и въ чл. 39 отъ конституцията, ние му даваме правото да може да си назначи необходимите лица на онѣзи мѣста, кждето се чувствува, че трѣбва да бждатъ назначени, макаръ и да бждатъ руски подданици. Тѣй щото, г. г. народни представители, нѣма нищо чудно, нѣма нищо нередовно отъ формално гледище; напротивъ, чрезъ мѣрно редовно е, тѣй като Св. Синодъ познава нуждите на църквата, нуждите на въпроизводването, познава същевременно нуждите на богослужението, а познава и способността на липата, които ще трѣбва да бждатъ назначени. Следователно, съ огледъ на всички тѣзи нужди и ограниченията, които му сѣ наложени, той ще подбере лицата, които ще бждатъ назначени за служители въ тѣзи мѣста и учреждения на българската църква. Тѣй че и отъ формално гледище нѣма абсолютно никаква прѣчка да бжде така редактирано предложението на Министерството на външните работи.

Ето защо азъ ви моля да одобрите това предложение. Съ това ние ще дадемъ възможностъ на Св. Синодъ да подбере най-достойните, най-способните и най-необходимите за нуждите на българската църква. Кого, колко души и пр. — това ще реши Св. Синодъ, защото той е аслагъ учреждениято, което може да познава нуждите на българската църква. Да вземе сега правителството да определя този или онзи да бжде назначенъ, смѣтамъ, че това е една излишна работа. Св. Синодъ знае много добре и кризата, въ която се намира страната, знае също много добре, че българската църква има свои служители български подданици. Тия две обстоятелства, безспорно, сѣ едно ограничение за неговата дейностъ. И ако той, при все това, иска да назначи руски подданици на служба въ българската църква, това е продиктувано сигурно отъ съображението, че българската църква е частъ отъ вселенската ортодоксална църква и, второ, че лицата, които възнамява да назначи, сѣ лица издигнати въ морално и религиозно отношение и ще бждатъ напълно годни да покриятъ онѣзи нужди, за които се иска това разрешение отъ Св. Синодъ. (Ржкоплѣскания отъ демократите и отъ други отъ мнозинството)

Председателстващ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ гласуване.

Които г. г. народни представители одобряватъ предложението за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 5 мартъ 1932 г., протоколъ № 19, както се прочете отъ секретаря, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 36)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 46).

Председателстващ Н. Шоповъ: Никой не иска думата. Ще гласуваме.

Които г. г. народни представители приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р А. Гиргиновъ: Моля законопроектътъ да се гласува, по спешностъ, и на второ четене.

Председателстващ Н. Шоповъ: Г. министърътъ на вътрешните работи предлага законопроектътъ, който се прие на първо четене, да бжде разгледанъ, по спешностъ, и на второ четене.

Които отъ г. г. народните представители приематъ това предложение на г. министра, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ второ четене на законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ.

Моля г. секретаря да го прочете на второ четене.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ заглавието на законопроекта, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на Симеоновградската община да сключи заемъ отъ Симеоновградската популярна банка въ размъръ на 800.000 л., като уреждането ще става съ редовни годишни погашения и лихви, платими въ края на годината при следнитъ условия:

а) срокътъ за изплащането лихвитъ и погашенията е 10 години;

б) годишната лихва е 11%;

в) за обезпечаване плащането на ежегоднитъ погашения и лихви на заема Симеоновградската община ще заложитъ при Симеоновградската популярна банка приходитъ си отъ общинскитъ доходи: такситъ за ползване отъ общинския водопроводъ и интизапа отъ есенния панаиръ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 1, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Чете)

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително:

а) за разширение градската водоснабдителна мрежа по планъ, изработенъ отъ Хасковското водоснабдително бюро, надлежно одобренъ, и

б) за покупка на втори запасенъ електрически двигателъ за градската водоснабдителна мрежа“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 2, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Чете)

„Чл. 3. Доходитъ, заложенъ срещу заема, ще се внасятъ направо на Симеоновградската популярна банка, която, като удържи сумитъ за лихви и погашения, остатъка ще внася въ общинската каса“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 3, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Чете)

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише въ бюджета на общината на приходъ и разходъ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 4, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Точки 3 и 4 отъ дневния редъ се пререждатъ, защото законопроектитъ още не сж готови за докладване.

А. Буковъ (з): Г. председателю! Законопроектътъ за закрила на земледѣлца-стопанинъ излѣзе отъ комисията преди 21 дни. Можемъ ли да знаемъ най-после какво става съ този законопроектъ? Туря се на дневенъ редъ и се прескача!

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не ни е раздаденъ още докладътъ на комисията и затова не можемъ да го разглеждаме.

А. Буковъ (з): Защо не е раздаденъ докладътъ?

И. Ангеловъ (нац. л. о): Нѣма го министърътъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Най-напредъ, отсъствува г. министърътъ на земледѣлието и, второ, докладитъ на комиситъ още не сж отпечатани отъ печатницата. По тия причини точки 3 и 4 се изоставятъ.

* За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 46.

Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ . . .

С. Омарчевски (з): Защо законопроектътъ за закрила на земледѣлца-стопанинъ се поставя на дневенъ редъ, когато докладътъ на комисията не е раздаденъ преди всичко на насъ? Раздайте го, за да видимъ преди всичко черенъ или бѣлъ е този законопроектъ?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Ама чрезъ гласуване става измѣнение на дневния редъ.

С. Омарчевски (з): За да се мине отъ една точка къмъ друга отъ дневния редъ, трѣбва да се гласува. Има правилникъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Какво ще гласуваме, когато докладитъ на комисията по точки 3 и 4 не сж готови?

А. Буковъ (з): Не сж раздадени.

Р. Василевъ (д. сг): Не сж раздадени.

А. Буковъ (з): Азъ ви заявявамъ, като докладчикъ на комисията, че днесъ е двадесетъ и първиятъ день, откакъ този законопроектъ за закрила на земледѣлца-стопанинъ излѣзе отъ комисията. Не е день, не сж два!

С. Омарчевски (з): Поставятъ се на дневенъ редъ законопроекти, безъ да ни сж раздадени докладитъ на комиситъ! Не може да си играемъ така! Защо ги поставятъ тогава на дневенъ редъ?

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Омарчевски! Вие много добре знаете по какъвъ начинъ законопроектитъ се поставятъ на дневенъ редъ.

С. Омарчевски (з): Щомъ не сж готови докладитъ по законопроектитъ, недейте ги поставя на дневенъ редъ. Това е моята мисль. Защо ще залъгваме хората само?

Председателстващ Н. Шоповъ: (Звъни) Когато се раздадатъ докладитъ на комиситъ на г. г. народнитъ представители, тогава ще се разгледатъ тѣзи законопроекти.

С. Омарчевски (з): Защо не сж раздадени?

Председателстващ Н. Шоповъ: За това трѣбва да се обърнете, преди всичко, къмъ председателя на комисията.

С. Омарчевски (з): Секретарътъ на комисията е тукъ. (Сочи А. Буковъ)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Недейте прави споръ по този въпросъ. Вие знаете, че още следъ приemanето законопроекта за закрила на земледѣлца-стопанинъ на първо четене той се постави на дневенъ редъ за второ четене, но не е готовъ за разглеждане.

С. Омарчевски (з): Защо не е раздаденъ докладътъ на комисията?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не зная зашто не е раздаденъ. Председателътъ да Ви каже това.

С. Омарчевски (з): Азъ питамъ председателя.

Председателстващ Н. Шоповъ: Г. Омарчевски! Какво обичате?

С. Омарчевски (з): Питамъ, зашто не е раздаденъ докладътъ на комисията по законопроекта?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Защото не е готовъ.

С. Омарчевски (з): Какъ може да не е готовъ, когато днесъ ставатъ 21 дни откакто законопроектътъ е излѣзълъ отъ комисията? Комисията е автономна и тя решава въпроса, а не другъ. Какъ да не е готовъ докладътъ и по законопроекта?

Председателстващ Н. Шоповъ: По този въпросъ ще се отнесе до председателя на комисията.

С. Омарчевски (з): Азъ се отнасямъ къмъ председателя на Народното събрание.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Не знаете защо протестирате.

Председателстващ Н. Шопов: Пристъпваме към разглеждането на точка пета от дневния ред — второ четене законопроекта за изменение на чл. 88 от закона за градските общини и на чл. 67 от закона за селските общини.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Замъстник-докладчик Т. Мечкарски (З): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за изменение на чл. 88 от закона за градските общини и на чл. 67 от закона за селските общини“.

Председателстващ Н. Шопов: Които г. г. народни представители приемат заглавието на законопроекта така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замъстник-докладчик Т. Мечкарски (З): (Чете)

„§ 1. Чл. 88 от закона за градските общини се изменя така:

Точка 11. Такса за пазене нивитъ, лозята, овошните градини, горитъ и др. до 20 л. на всеки декаръ, според категорията на земята и засътитъ култура, размъръ на която такса определя общинският съветъ.

Забележка. Мъстата, влизащи въ предълитъ на регулационния планъ, не се облагатъ съ тази такса, нито се обезщетяватъ за повреди по закона за подобрене земедълското производство.

Точка 13. Общинскиятъ съветъ, ако намъръ за необходимо, налага годишенъ налогъ върху празнитъ отдълни дворища, предназначени за жилища, въ населенитъ мъста съ утвърдена регулация: до 20% върху оценката на дворища за данъка върху сградитъ въ квартали съ най-малко 50% застроени дворища: до 10% върху оценката въ квартали съ най-малко 25% застроени дворища и до 5% върху оценката на другитъ застроени дворища. Не се счита застроено дворище, въ което има барака или друга подобна малощенна постройка.

Забележка. Размъритъ на тоя налогъ засъгатъ извършенитъ презъ м. априлъ 1929 година оценки за данъкъ сгради. Платенитъ налози по сега действащитъ размъръ не подлежатъ на повръщане и не даватъ основание за никакви рекламации“.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представителъ г. Раденко Рангеловъ.

Р. Рангеловъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Въ т. 11 отъ чл. 88 отъ закона за градските общини, въ сравнение съ стария членъ, е поставено едно изменение, съ което се развързватъ ръцетъ на общинскиятъ съветъ да гласуватъ такива голъми суми. . .

Р. Василевъ (д. сг): Тъ се намаляватъ.

Р. Рангеловъ (раб): Не се намаляватъ, защото досега службата за пълдарщината — за пазене на нивитъ, лозята и другитъ обработваеми земи — бше служба, която се самоиздържаше, параграфътъ по тая служба не можеше да се превии, не можеше суми отъ този параграфъ да се изразходватъ за други цели. Сега това положение се премахва и днесъ ръцетъ на общинскиятъ съветъ сж развързани, за да могатъ да облагатъ селянитъ съ единъ новъ данъкъ, тъй да се каже, да намърятъ едно ново перо, за да могатъ да покриятъ своитъ кекави и нерелии бюджети.

Г. г. народни представители! Когато застанемъ на тази база, ние не можемъ да минемъ така леко този въпросъ, безъ да видимъ защо именно е изменена тази точка 11 отъ чл. 88. Следъ войнитъ се създаде фондъ т. з. с., който фондъ раздаде грамадни части отъ общинскиятъ мери на бедни и малоимотни, по-скоро на партизани; отъ друга страна се създадоха редица фондове, каквито сж училищнитъ фондове, скотовъднитъ, черковнитъ читалищнитъ и не знамъ още какви фондове, като по този начинъ се разорача и разработиха общинскиятъ мери. Това причини намаление на добитъка, а отъ тамъ и нама-

ление на приходитъ отъ общинскиятъ мери. Намалиха се, отъ друга страна, изобщо, до минимумъ общинскиятъ приходъ. По този начинъ общинскиятъ бюджетъ всъка година започнаха да привършватъ съ дефицити и станаха фиктивни. Затова сега се наложи на Народния блокъ да търси по каквъ начинъ да може да обложи селячеството, за да може да събере повече суми, та да реализира своитъ бюджети и да ги изразходва така, както намъръ за добре.

Ето защо ние не можемъ да се съгласимъ да гласуваме това изменение така, както е предложено, а правимъ наше предложение въ смисълъ, т. 11 отъ чл. 88 отъ закона за градските общини да се измени така: (Чете) „Такса за пазене нивитъ, лозята, овошните градини, горитъ и др. на всеки декаръ споредъ категорията на земята и засътата култура, размърътъ на която такса определя общинскиятъ съветъ прогресивно, споредъ материалното състояние на стопанитъ, като се освобождаватъ отъ горната такса всички бедни стопанства“. Само ако се приеме това изменение, то ще може действително да донесе нъкакво облекчение на беднитъ стопанства, а отъ друга страна, ще може да се развържатъ ръцетъ на общинскиятъ съветъ, за да намърятъ приходи именно отъ ония стопанства, които могатъ да плащатъ, а не, както е сега, общинскиятъ съветъ да събиратъ отъ единъ беденъ селянинъ, който има 5 декара и въ сръдата на нивитъ му има едно мъсто по-доброкачествено, такса 20 л. на декаръ, макаръ че той не може да ги плати. Ето защо ние правимъ това наше предложение, като същото предложение ще го направимъ и по чл. 67, т. 11, отъ закона за селските общини.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): Г. г. народни представители! Точка 13 отъ чл. 88 отъ закона за градските общини, гласуванъ презъ 1922 г., имаше за целъ да поощри строежа, понеже по него време жилищната криза бше много тежка. За тази целъ въ стария текстъ отъ 1922 г. се предвижда правото на общинския съветъ, ако е необходимо, да налага годишенъ налогъ върху празнитъ отдълни дворища, предназначени за жилища, до 5% върху емлячната оценка за празни мъста, находящи се въ квартали, застроени до 50%, до 3% въ квартали, застроени до 25% и до 1% въ останалитъ квартали. Касае се за квартали съ утвърдена дворищна и улична регулация.

Тази материя се третира въ следващитъ закони. Въ закона за направата на икономически къщи и насърчаване на жилищния строежъ, въ чл. 6, п. 2, буква б, налогътъ е още по-голъмъ. Тамъ се казва: тамъ, където има жилищна криза, върху празнитъ мъста първата година се взема единъ налогъ отъ 2% върху емлячната оценка; втората година — 4%; третата година — 6%; четвъртата година — 8%; петата година — 10%. Отъ тъзи постъпления се засилва фондътъ за поощрение и подкрепа на евтинъ жилищенъ строежъ. Най-после и въ закона за благоустройството, въ чл. 73, е казано, че общинитъ могатъ да гласуватъ единъ налогъ до 3% отъ емлячната оценка за празнитъ мъста и то въ градове съ жители надъ 10 хиляди души.

Смисълътъ на този налогъ е, както казахъ, да се поощри жилищния строежъ, като се направи мъчно изпозването и спекулата съ празнитъ мъста. И времето направи своето. Въ продължение на тъзи 10 години, които сж се изминали отъ гласуването на тази точка отъ закона за градските общини, известно ви е, че се построи маса жилища, и че днесъ може спокойно да кажемъ, че жилищна криза не съществува. Даже въ нъкои кътове съществува една криза на наематели въ смисълъ, че известно количество апартаменти, особено тукъ, въ София, стоятъ постоянно празни. Но презъ 1930 г. стана една преоценка, едно ново определяне на емлячната оценка, каквато не е съществувала отъ времето преди войнитъ. Емлячната оценка, въ сравнение съ тази, която съществуваше презъ 1922 г., е увеличена отъ 20 до 30 пъти — дотамъ, че днесъ даже нъкои сгради и празни мъста иматъ една пазарна стойностъ, която е по-ниска отъ емлячната оценка.

За да се даде възможностъ на общинскиятъ съветъ да гласуватъ едни проценти за налогъ върху празнитъ мъста следъ новата оценка, въ 1930 г. се гласува единъ тълкувателенъ законъ. Защото когато влъзоха въ сила новитъ оценки, редъ общински съвети, не знаейки какви ще бъдатъ тъзи размъръ, гласуваха максималнитъ размъръ, предвидени въ закона, които бха напълно поносими за гражданитъ, понеже емлячнитъ оценки бха много низки. Тъзи емлячни оценки, обаче, казахме, презъ 1930 г.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 33.

се увеличила между 20 и 30 пкти, вследствие на което и налогът се увеличи въ съответния размър и стапа свършено непоносим нито от страна на данъкоплатеца, нито пък у общинските съвети, когато тѣ сж гласували максималнитѣ размѣри, е съществувало намѣрението да се взематъ отъ гражданитѣ такива голѣми суми. Заради това даде се тогава, чрезъ тълкувателния законъ, право на общинскитѣ съвети да промѣнятъ процентитѣ или, по-добре, подчерта се, че тѣзи емлячни оценки по отношение прилагането на тази точка отъ закона за градскитѣ общини се отнасятъ за оценкитѣ отъ преди новата преоценка, значи, отъ 1929 г. Съществува, обаче, схващане въ нѣкои общински съвети, че трѣбва непременно да се отиде до максималнитѣ размѣри, при все че въ много общински съвети преди още да се гласува тълкувателниятъ законъ и въ най-последно време сж отишли до ниски проценти. Таквѣ е случаятъ съ Софийския общински съветъ, който, вмѣсто да използва максималния процентъ — 5% — е гласувалъ налогъ 4‰ отъ емлячната стойностъ на празднитѣ мѣста, находящи се въ квартали, които сж застроени повече отъ 50%.

За да отнеме до известна степенъ възможността да се прекалява въ това отношение, Министерството на вътрешнитѣ работи е взело инициативата и ни поднася сега единъ законопроектъ, съ който се правятъ известни намаления въ процентитѣ, обаче тѣзи намаления, г. г. народни представители, сж много малки. Ако ги сравнимъ съ тѣзи, които сж били при емлячнитѣ оценки отъ 1922 г., ние ще видимъ, че фактически се дава право на общинскитѣ съвети да налагатъ такси, които въ сравнение съ онѣзи отъ 1922 г. сж 10 пкти по-високи, при все че днесъ се намалява отъ 5% на 20‰, защото презъ това време емлячната оценка се е увеличила отъ 20 до 30 пкти. Явна е, прочее, несъобразността. Азъ смѣтамъ, че тукъ се касае повече до една техническа грѣшка, откожкото до желание на Министерството на вътрешнитѣ работи да даде възможностъ на общинскитѣ съвети да облагатъ празднитѣ мѣста съ такива голѣми налози. Азъ отъ своята практика знамъ случаи, кждето общински мѣста въ последно време сж продавани на търгъ и не сж получавали и половината отъ оценката, която имъ е дадена отъ данъчнитѣ власти като емлячна оценка. Това показва, че напоследъкъ особено празднитѣ мѣста сж доста спаднали. Отъ друга страна, онази жилищна криза, която съществуваше презъ 1922 и последующитѣ години, днесъ не съществува, следователно и този важенъ мотивъ за облагането на мѣстата днесъ вече не съществува.

Заради това азъ правя следното предложение: вмѣсто предложения отъ комисията максимумъ 20‰ за квартали, застроени най-малко съ 50%, да се отиде най-много до 10‰. Това е равно на онова, което Софийската община е гласувала въ своя бюджетъ за 1930/1931 г., това е по-големо отъ онова, което, напримеръ, Бургаската община е гласувала въ последния си бюджетъ — 4‰ — и което цѣлъ редъ други по-големѣ общини сж гласували.

Сжщевременно правя предложение, щото къмъ настоящия членъ да се прибави една забележка, че се отмѣнява точка д отъ чл. 73 на закона за благоустройството на населенитѣ мѣста, който членъ дава възможностъ на общинскитѣ съвети да облагатъ съ такса празднитѣ мѣста и възможно е общинскитѣ съвети да се увлѣчатъ или да се почувствуватъ задължени да наложатъ такса и по този чл. 73, та да се дойде пакъ до старото облагане въ 1922 г.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Енчевъ.

Г. Енчевъ (з): Г. г. народни представители! Безспорно, когато законодателятъ е създавалъ закона за градскитѣ общини, търсилъ е възможности да снабди общинитѣ съ приходи. Съ тази целъ е било предвидено тогава въ закона — чл. 88, п. 25 — че градскитѣ общини иматъ право да облагатъ съ до 1 л. на метъръ производството на текстилнитѣ фабрики. Обаче законодателятъ не е могълъ да съобрази, че по-късно въ градскитѣ общини могатъ да се породятъ и други фабрични предприятия, които, преработвайки други продукти, да създадатъ индустрия, която сжщо така да може да бѣде източникъ за приходи на тѣзи общини.

Далечъ съмъ отъ мисълта, че посочвайки приходи за градскитѣ общини, искамъ да обременя консоматора, върху който ще трѣбва да легнатъ всички облози, които градскитѣ общини ще правятъ, ако се приеме моето предложение. Азъ смѣтамъ, че при този поводъ, който ни се дава, да смѣнимъ нѣкои членове отъ законитѣ за градскитѣ и селскитѣ общини, не бива да се стремимъ да създаваме нѣкакво голѣмо пространство и разстояние

между интереситѣ на градскитѣ общини и интереситѣ на селскитѣ общини.

Г. г. народни представители! Азъ моля г. министра да се съгласи съ моето предложение, да се измѣни п. 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини, като се допусне, щото въ градовѣтѣ, въ които има фабрики текстилни, трикотажни, копринени и за шевни конци, общинскитѣ управления да могатъ да облагатъ съ такси изработенитѣ отъ тѣзи фабрики предмети, както следва: платовѣтѣ до 1 л. на метъръ, концитѣ до 1 л. дузината, трикотажнитѣ издѣлия до 3 л. килограма и коприненитѣ издѣлия до 5 л. килограма.

Ако г. министърътъ се съгласи съ това предложение, то би могло да се гласува, само ако се приеме да бѣде законопроектътъ върнатъ въ комисията, тъй като п. 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини не се посочва въ текста на законопроекта, който разглеждаме. Безспорно, налага се, щото законопроектътъ да получи въ комисията ново преразглеждане, съ което да се засегне и п. 25 на чл. 88. Съ това ще се даде възможностъ на онѣзи общини, които сж принудени да подпомагатъ тия индустриални предприятия и да търпятъ всички главоболия, които може да създадатъ такива предприятия, да получатъ известни приходи, колкото и минимали да бѣдатъ тѣ.

Моля г. министра и васъ, г. г. народни представители, да се съгласите, щото законопроектътъ да бѣде върнатъ въ комисията, кждето да бѣде разгледанъ въ връзка съ измѣнението, което предлагамъ въ п. 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Взехъ думата по поводъ това, което гъвори г. Енчевъ.

При създаването на закона въ 1922 г. сж били предвидени известни приходи за градскитѣ общини отъ индустриалнитѣ предприятия, които приходи въ последствие, презъ управлението на Демократическия сговоръ, сж били коригирани. За мене е много странно, защо известни фабрики, като, напр., тѣзи за платове, се обложиха, а други фабрики, които сж покровителствувани съ бариерни мита, каквито сж, напр., фабрицитѣ за шевни конци и за копринени платове — отъ чужбина не може да влѣзе нито една макара, за да ги конкурира — не даватъ нищо за издръжката на градскитѣ общини, които имъ сж дали безплатно мѣсто, които имъ строятъ шосета и които ги подпомагатъ съ своитѣ водопроводи и канализация. Такива сж фабрицитѣ въ Хасково, въ Карлово, въ Казанлъкъ, въ Велико-Търново и др. Тѣзи фабрики вирѣятъ и страхътъ на г. Енчева, че може да поскъпнатъ произведенитѣ отъ тѣхъ продукти, за мене е свършено неоснователенъ, понеже не виждамъ на пазара конкурентни продукти.

Г. Енчевъ (з): Азъ не се боя, че ще поскъпнатъ. Мога да бѣда упрѣкнатъ, че цената ще стане по-големъ за консоматора. Отъ този упрѣкъ се страхувамъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Мене ми се струва, че министерството не трѣбва да позволява на нашитѣ фабриканти, защитени така здраво отъ закона за насърчение на мѣстната индустрия, като имъ качатъ съ единъ левъ акциза, да турятъ тѣ 4 л. отгоре на килограмъ. Струва ми се, че се вземаха доста предохранителни мѣрки напоследъкъ отъ управлението на Сговора, а и сега се засилиха тия мѣрки съ закона за картелитѣ, за да не се позволи да спекулиратъ индустриалцитѣ, за които българската държава е дала доста жертви и има доброто желание да ги подпомага. Жертвитѣ, които ще направятъ тия фабрики, на ще бѣдатъ толкова голѣми, за да бѣдатъ непоносими и да предизвикатъ едно разстройство на тия индустриални предприятия.

Присъединявамъ се къмъ предложението на г. Енчевъ и моля г. министра на вътрешнитѣ работи да се съгласи, щото законопроектътъ да бѣде върнатъ на нова смѣтка въ комисията, която да предвиди въ него измѣнението и на пунктъ 25 отъ чл. 88 въ тая смисълъ, както предложи народниятъ представителъ г. Енчевъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Георги Димитровъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Азъ въ комисията поискахъ и г. министърътъ бѣше тъй любезенъ да се съгласи, намѣсто съ единъ параграфъ да се измѣнятъ и двата закони, да се измѣнятъ съ два пара-

графи отдѣлно. Понскахъ това, защото ако въ миналото наистина е имало интересъ да се поощрява строежътъ, защото и жилищна криза е имало и защото най-сетне мѣстата въ градоветъ не е трѣбвало да останатъ неизползувани, смѣтнахъ, че ще бѣде престѣпление, ако народното представителство се съгласи да се обложи въ село всѣко праздно мѣсто, което, безспорно, би могло да бѣде застроено, ...

Г. Каназирски (д. сг): Това е по чл. 67.

Н. Стамболиевъ (з): После ще си кажешъ думата.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Извинете, азъ събрахъ, смѣтнахъ, че се разисква чл. 67.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Безспоренъ фактъ е, че както селскитѣ, така и градскитѣ общини иматъ нужда отъ доходи, че тѣхното положение е бедствено. Обаче азъ считамъ, че не може чрезъ импровизации при второто четене по единъ пунктъ, който не е обсъжданъ нито на първо четене, нито въ комисията, да се правятъ кърпежи, отъ които и безъ туй страдатъ както законътъ за градскитѣ общини, така и законътъ за селскитѣ общини. Азъ считамъ, че идеята, която лансира г. Георги Енчевъ, може да бѣде сериозно обсъдена, но да се каже, че ще облагаме на килограмъ едни, други на метъръ, трети на дужина, безъ да е билъ обсъжданъ и изучаванъ този въпросъ, азъ смѣтамъ, че ще се създаде въ това отношение едно по-хаотично положение. Азъ ще ви кажа, че идеята, да се облагатъ шевнитѣ конци на дужина, не е щастлива. Разбирамъ да се облагатъ на килограмъ, на метъръ, на ярдъ, но да се облагатъ на дужина, това, споредъ мене, е невъзможно, защото има дужини съ по-голямъ съдържание, има дужини съ по-малко съдържание. Дужината не е строго установена мѣрка.

Г. Енчевъ (з): Азъ казвамъ по 1 л. на дужина, значи, може да бѣде 5 ст. После, азъ моля законопроектътъ да се върне въ комисията и тамъ да се разгледа наново.

Т. Кънчевъ (д. сг): Дужината не е опредѣлена мѣрка, защото въ една дужина може да има 2—3 хиляди ярда, когато макаритѣ сѣ малки, или може да има 5—10 хиляди ярда, когато сѣ голѣми. Това е една специална работа, предметъ за специално обсъждане. Когато се внася единъ законопроектъ, въ който се визиратъ специални наредби, при туй приетъ на първо четене, миналъ въ комисията и идва отъ тамъ на второ четене, азъ считамъ, че не процедираме правилно съ подобни едни импровизации. Можемъ да изкажемъ пожелание, понеже има вече събранъ изобиленъ материалъ, тази материя да се систематизира въ единъ новъ законъ за общинитѣ и тамъ стройно, систематично да се предвидятъ доходитѣ, които сѣ необходими за общинитѣ.

Не е вѣрно, че нашитѣ трикотажни произведения или шевни конци не сѣ изложени на конкуренция. Има голѣми чуждестранни фабрики за шевни конци, които внасятъ свободно своитѣ произведения, какъвто е, напр, фабриката Coats, които конкуриратъ и ще поставятъ въ невъзможностъ нашата мѣстна индустрия да върве. Когато ние обременяваме само нашитѣ мѣстни произведения, а не засѣгаме и чуждестраннитѣ, безспорно, ще поставимъ нашитѣ мѣстни произведения въ положение да не бѣдатъ конкурентноспособни. Следователно, нужно е да се обременятъ и шевнитѣ конци, които се внасятъ, а се внасятъ голѣми количества. Голѣма частъ отъ концитѣ, които се употребяватъ въ България, идватъ отъвън, не се произвеждатъ въ Търново или въ новата фабрика, която се организира въ Казанлъкъ. Вамъ е известна всесвѣтската фирма Coats, която има 53 фабрики въ Европа и която фирма разсипа италианската индустрия за шевни конци, която разсипа австрийската индустрия за шевни конци, която води днесъ конкуренция, за да разсипе и нашата индустрия за шевни конци.

А. Буковъ (з): Съ кого работи?

Т. Кънчевъ (д. сг): Не ме интересува този въпросъ.

А. Буковъ (з): Насъ ни интересува.

Т. Кънчевъ (д. сг): Преди 2—3 години Coats реализира повече отъ 2—3 милиарда лева печалба. Е добре, нашето мѣстно производство е поставено да се бори съ тази

чужда конкуренция. Ако нашата индустрия бѣде обложена, ние ще направимъ, безспорно, една работа недо-статъчно обсъдена и ще даде пакостни резултати за нашата индустрия, която безспорно има нужда да бѣде подкрепяна. Срещу подкрепата, която ще получи, тя безспорно трѣбва да понесе известни тежести, но трѣбва да се действа не съ импровизации, особено когато се касае за тежки облагания, а съ системно проучване.

Заставяйки на формално становище, азъ считамъ, че не можемъ да се занимаемъ сега съ това предложение на г. Енчевъ, но можемъ да изкажемъ пожелание да се има предъ видъ при новия законъ за общинитѣ, кждето по-стройно, по-системно и по-компетентно, безъ импровизации, безъ да се излагаме на рискъ да правимъ грѣшки, да създадемъ нѣщо, което действително да прави честь на нашето законодателство.

Г. Енчевъ (з): Каква импровизация, г. Кънчевъ, съзи-рате въ моето предложение, когато това е повикъ на представителитѣ на градскитѣ общини, къмъ които трѣбва да обрнемъ главно своитѣ очи?

Т. Бошнаковъ (з): Г. Кънчевъ може да е юрисконсултъ на нѣкоя отъ тия фабрики!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че предложението на г. Енчевъ заслужава всичкото внимание, но то не бива да се свързва съ законо-проекта, който сега ни занимава. Имайте предъ видъ, че цѣлъ редъ градски общини гласуватъ вече своитѣ бюджети. Тѣ трѣбва да знаятъ, какви сѣ максималнитѣ раз-мѣри на тия такси, които ще предвидятъ въ своитѣ бю-джети. Забавянето на законопроекта ще забави, ще за-трудни гласуванетоъ бюджетитѣ на градскитѣ и селски об-щини, които и тѣй и тѣй обикновено гласуватъ късно бюджетитѣ си, а този пътъ ще ги гласуватъ особено късно.

Д. Икономовъ (раб): Може допълнителенъ бюджетъ да гласуватъ!

Г. Каназирски (д. сг): Не може.

Д. Икономовъ (раб): Може. И азъ съмъ кметувалъ.

Г. Каназирски (д. сг): Ако Министерството на вътрешнитѣ работи възприема идеята на г. Енчева, нека ни пред-ложи единъ законопроектъ за уреждане на тази мате-рия. Това нѣма да бѣде никога късно, защото този зако-нопроектъ може да се гласува и следъ като се приематъ бюджетитѣ на градскитѣ общини, които въ допълнителни бюджети ще предвидятъ тоя новъ приходъ. Иначе тѣ ще бѣдатъ спянали. Азъ съмъ билъ винаги привърженикъ да се даватъ по-голѣми приходи на градскитѣ общини, и въ законопроекта, който мина на първо четене, по мое насто-яване е предвидено едно облагане на индустрията въ полза на общинитѣ и то не вече по примитивния начинъ на тухла, на керемиди, на метъръ, на ярдъ и т. н., а върху стойността на производството, което е по-справедливо. И доколкото си спомнямъ, прие се 3% върху стойността — единъ по-лесенъ начинъ за изчисление.

Така че, безъ да съмъ противъ предложението на г. Енчевъ, азъ смѣтамъ, че ще се затрудни положението на общинитѣ, ако законопроектътъ се върне наново въ ко-мисията и се забави, и безъ туй вече три седмици той стои на дневенъ редъ. Нека законопроектътъ да се гласува сега, а допълненията, които сега се искатъ, да се напра-вятъ по-сетне съ другъ законопроектъ, ако правител-ството нѣма намѣрение въ скоро време да ни занимае съ онзи вече приготвенъ и миналъ на първо четене законо-проектъ за общинитѣ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народ-ниятъ представителъ г. Жеко Желябовъ.

Ж. Желябовъ (р): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че тѣкмо навреме е предложението, направено отъ г. Георги Енчевъ. Общинитѣ сега почватъ да работятъ своитѣ бюджети и нѣма да закъснѣятъ съ приемането имъ, ако законопроектътъ се върне наново въ комисията, за да се вмъкне това, което предлага г. Георги Енчевъ. Въ Варна и други мѣста, кждето има текстилни фабрики, об-щинитѣ иматъ голѣми приходи отъ облагането на плато-ветѣ, които произвеждатъ текстилнитѣ фабрики. Вчера ми

вржчиха едно изложение отъ Търново, въ което се казва, че общината тамъ губи около 1 милионъ лева годишно отъ необлагането на концитъ, произвеждани отъ фабриката тамъ, която има привилегия да не се облагатъ концитъ ѝ. Какъвъ да бжде критериятъ за облагането, е другъ въпросъ, който подлежи на обсъждане.

Азъ смѣтамъ, че трѣбва да се съгласимъ съ предложението на г. Георги Енчевъ — законопроектътъ да се върне наново въ комисията и тамъ да се вмъкне въ него, че се облагатъ съ общински такси и ония материали, които не сж били предвидени въ миналото. Така ще се създаде сигуренъ приходъ на общинитъ, които иматъ нужда отъ срѣдства.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Икономовъ.

Д. Икономовъ (раб): Г. г. народни представители! По поводъ предложението на г. Георги Енчевъ, трѣбва да си зададемъ въпросъ: кой ще плати този данѣкъ, фабрикантитъ ли, тѣзи, които произвеждатъ ли? — Не. Тоя данѣкъ ще легне върху консоматоритъ. Фабрикантътъ ще си направи своята калкулация и ще тури този данѣкъ върху метъръ платъ или върху дузината конци и въ края на краищата ще го плати този, който ще го консумира.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Тогава да не ги облагаме!

Д. Икономовъ (раб): Ние слагаме по-другояче въпроса. Ако ще трѣбва да се тури данѣкъ на фабрикантитъ, ние ще го туримъ върху тѣхнитъ печалби, върху тѣхнитъ доходи, даже, ако щете, върху оборота, но не върху метъра платъ, защото фабрикантитъ ще си направи калкулацията и ще се изсмѣе на тия „демократически елементи“ въ Камарата, които мислятъ, че облагатъ фабрикантитъ, а въ края на краищата облагатъ консоматоритъ.

Т. Бошнаковъ (з): Ако туримъ тоя данѣкъ върху печалбитъ, фабрикантитъ нѣма ли да го прехвърлятъ пакъ върху консоматоритъ? Сжщото е.

Д. Икономовъ (раб): Ако пъкъ се касае да се създадатъ приходи на общинитъ и ако по принципъ се приеме предложението на г. Енчевъ — законопроектътъ да се върне наново въ комисията — азъ ще лансирамъ друга една мисълъ. Въ Германия и въ нѣкои други държави, следъ войнитъ, въведоха другъ единъ данѣкъ, който нарекоха „буржоазниятъ данѣкъ“ — данѣкъ върху увеличената стойностъ на имотитъ. Нѣмцитъ го казватъ Wertzuwachssteuer, т. е. данѣкъ върху увеличената стойностъ на имотитъ. Каква е тя? Взема се за примѣръ единъ селянинъ, нареченъ Englerl, който има една нива, купена преди 30 години въ Шарлотенбургъ, предградие на Берлинъ. Този селянинъ преди 30 години платилъ за този имотъ 200 марки. Следъ 30 години тази нива, на единъ километъръ далечъ отъ Шарлотенбургъ, до Wannsee, сега вече застроена, струва милиони марки. И тамъ разсѣждаватъ така: кой повиши стойността на този имотъ? Умътъ ли на този „предвидливъ“ селянинъ? — Не. Стойността на имота се е повишила, защото се направиха много благоустройствени работи въ това предградие на Берлинъ — Шарлотенбургъ. Имотитъ тамъ станаха много ценни. Кой да е имотъ отъ това предградие, предимно незастроениятъ, добиха неимоверно високи цени. Това повишение въ стойността на имотитъ не е редовно, не се дължи на труда на собственицитъ имъ, и затова тъкмо това неимоверно повишаване е предметъ на облагане.

Затова азъ казвамъ, че ако този законопроектъ се върне въ комисията, той може да бжде разглежданъ при условие, че ще се облагатъ ония имоти, които сж повишили неимоверно стойността си, а да се освободятъ отъ облагане ония имоти, които даватъ на притежателятъ имъ единъ минималенъ доходъ за препитание.

Тия две предложения — едното за облагане на фабрикантитъ по терка на г. Енчевъ, и второто предложение, което азъ лансирамъ, биха имали смисълъ, разбира се, ако се върне цѣлиятъ законопроектъ въ комисията.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Теоритъ, които ни се разправяха за Wertzuwachssteuer, не сж нови. Тѣ не сж следъ войнитъ, тѣ сж много по-стари. Тия теории, смѣтамъ азъ, съвсемъ нѣматъ мѣсто при разглеждането на този законопроектъ, който има крайно ограничена целъ, безспорно постижима съ голѣма неудоб-

ства и непрактичности, затуй защото продължаваме да живѣемъ въ аномални времена и, споредъ туй, и самото законодателство навсѣкжде, и у насъ, се грижи да може да набави най-необходимото за живота на държавата и на община, разбира се, при възможноститъ на момента. Тѣй трѣбва да се гледа на този законопроектъ. Ако повдигнемъ въпроса за приходитъ на нашитъ общини, той не може да се разреши съ този законопроектъ. Той е голѣмъ въпросъ и, който го познава, ще се съгласи съ мене, че съвсемъ не бива да смѣсваме две различни положения. Съ законопроекта на г. министра на вътрешнитъ работи, който го е разширилъ, се гони съвсемъ друго — гони се днесъ за днесъ нѣщо да се постигне.

Азъ смѣтамъ, че е много погрѣшно да се увеличаватъ тия такси. Много умѣстно е да бждатъ намалени такситъ, напр., по точка 13, както се и намаляватъ съ законопроекта. Защо? Защото тѣй сж колебливи днесъ стойноститъ, щото много мжчно е за законодателя да постави високи норми. Може утре цената тѣй да се промѣни, щото тия норми да станатъ смѣшни.

Т. Бошнаковъ (з): А кого да обложимъ, г. Ляпчевъ? Босиятъ ли да обложимъ за туй, че ходи босъ? Щомъ искате да не облагаме фабрикантитъ, кого да облагаме?

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Ляпчевъ (д. сг): Вижте, г-не. Азъ не съмъ противъ облагането, но трѣбва да има система въ всѣко едно облагане. Ако искате да създадете законъ за приходитъ на общинитъ, това е единъ голѣмъ въпросъ, който трѣбва да разглеждате изцѣло, а не сега инцидентно съ тоя законопроектъ, който преследва една ограничена целъ.

И. п. Рачевъ (з): Въ сжщитъ рамки.

Г. Енчевъ (з): Г. Ляпчевъ! Позволете само една дума. По-рано сте допускали и търпѣли това, знаейки, че чл. 88 отъ закона за градскитъ общини е позволявалъ да се облага текстилното производство. Сега ние искаме само да разширимъ правата на градскитъ общини.

А. Ляпчевъ (д. сг): Когато се въвеждаше този данѣкъ, азъ бѣхъ противъ. Той, по моего разбиране, е погрѣшенъ. Не можѣ, обаче, да се поправи.

Т. Бошнаковъ (з): Кжде ли имате прави работи?

А. Ляпчевъ (д. сг): Господине! Азъ ще Ви дамъ единъ примѣръ. По-миналата година стана оценка на сградитъ. Първиятъ въпросъ за насъ бѣше — допускамъ, че оценката е справедлива — гарантирани ли сме ние, при днешното колебание на ценитъ, че тая оценка действително може да служи за база? И поради страха, че не сме гарантирани, ние наложихме единъ единственъ максималенъ данѣкъ отъ 2.5%, вмѣсто стария, който достигаше до 8%.

И. п. Рачевъ (з): Въ замѣна на това, обаче, направихте оценкитъ високи.

А. Ляпчевъ (д. сг): Азъ не съмъ ги правилъ.

И. п. Рачевъ (з): Вашитъ органи.

А. Ляпчевъ (д. сг): Тѣзи оценки, при днешнитъ колебания на ценитъ, могатъ да добиятъ утре съвсемъ други размѣри. Затуй държавата казва: оценкитъ сж такива, каквито сж днесъ, но поради несигурността и поради колебанието на ценитъ, налагаме единъ минималенъ данѣкъ, намаленъ въ сравнение съ оня отъ преди войнитъ два и половина пѣти.

Но да дойдемъ на въпроса. Г. министърътъ е внесълъ настоящия законопроектъ; комисията го е разширила, а сега тукъ искате да правите нови разширения. Азъ ви увърявамъ, че отъ тѣзи нови разширения, които правите така инцидентно, било за конци, било за тухли, нѣма да спечели законътъ.

И. п. Рачевъ (з): Ще спечелятъ общинитъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Може нѣкжде да спечелятъ общинитъ, но може да се нанесе и голѣма пакостъ. Това, което се предлага, азъ не го зная точно; но онова, което е въ параграфа, който ни занимава, намирамъ, че не е лошо, добро е, защото се правятъ известни облекчения. Ако могатъ да се направятъ още по-голѣми облекчения, г. ми-

нистре, азъ нѣма да имамъ нищо противъ. Защо? Защото съ облагане празникътъ мѣста съ известни проценти въ полза на общината, рѣководящото съображение бѣше да се настрѣчи застрояването. Каза се, и всички сме съгласни, че да поощряваме днесъ застрояването на празникътъ мѣста е погрѣшно. Обратно, цѣлата политика на държавата днесъ е, съ всичкитѣ мита, които налага, да спѣва всички разходи, въ това число и разходите за строежъ. Питайте и Народната банка, погледнете митата на всички желѣза и пр. и пр., ще видите, такава е политиката. Затова, разсѣждавайки въ момента, съ огледъ на голѣмитѣ интереси на страната, ние можемъ само да искаме да се дадатъ облекчения, но не и да се увеличатъ даноците. Облекчение съ законопроекта действително се дава: отъ 5%, данокътъ се прави 20%, или 2%. Това е добре. Молбата, обаче, която азъ отправямъ, е: недейте претрупва инцидентно законопроекта съ такива предложения, каквито се правятъ, защото тѣ нѣма да внесатъ редъ. Нека се надѣваме, че г. министърътъ на вътрешнитѣ работи ще се занимае съ голѣмия въпросъ за приходитѣ на общинитѣ и ще ни внесе специаленъ законопроектъ, съ който да се уреди тая материя, разбира се, доколкуто времената позволяватъ — това подчертавамъ — който да обгърне цѣлия въпросъ позичерпателно.

И. п. Рачевъ (з): Нѣма да пострада съ нищо фабриката въ Търново, като плати 1 л. на дужина конци или пѣкъ на килограмъ коприна 5 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Внесениятъ отъ менъ законопроектъ има ограничената задача да внесе известни измѣнения въ т. т. 11 и 13 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини, които измѣнения се диктуватъ отъ нуждитѣ на момента, отъ нуждитѣ на живота. Въ комисията законопроектътъ запази своята рамка; той пакъ засѣга точки 11 и 13 отъ чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини. Нанстина редовното е, што единъ законопроектъ, внесенъ съ една ограничената задача, съ една ограничената целъ, приетъ на първо четене, да мине на второ и на трето четене само въ тия рамки, въ които е билъ внесенъ и вотиранъ на първо четене. Това е добро отъ гледище на едно системно и добро законодателство.

Прави се отъ г. Енчевъ предложение да се засегне и п. 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини, като се предвиди, што трикотажнитѣ фабрики и фабрицитѣ, които произвеждатъ конци, по подобие на текстилитѣ и на коприненитѣ фабрики, да платятъ известна общинска такса на общинскитѣ управления. Това е предложението, което прави г. Енчевъ, който добавя: понеже законопроектътъ не засѣга п. 25 на чл. 88 и на чл. 67 отъ респективнитѣ закони, въшто сега да се дебатира на второ четене, да го пратимъ въ комисията съ порѣчение отъ Народното събрание да разгледа и повдигнатия отъ него въпросъ. Понеже така се прави предложението, азъ трѣбва да призная, че то може да се сложи въ Народното събрание, затова защото г. Енчевъ иска, преди да почне дебатирателното на законопроекта на второ четене, по решение на Народното събрание и съ съгласието на министра, законопроектътъ да засегне и точка 25 на респективнитѣ членове. По този начинъ ние ще имаме пакъ единъ законопроектъ, разглежданъ единъ видъ на първо четене. Ето защо, ако почитаемото Народно събрание желае да препрати законопроекта отново въ комисията, за да се направи тамъ едно измѣнение въ духа на предложението на г. Енчевъ — разбира се, тамъ ще се обсъди цѣлиятъ въпросъ свободно, за да се види, каква ще бѣде таксата и пр. — ще трѣбва да смѣтаме тия разискванията като разисквания, станали преди второто четене на законопроекта.

Г. Енчевъ (з): Така да бѣде.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ нѣмамъ нищо противъ предложението на г. Енчевъ. Очевидно тия фабрики, трикотажни и за произвеждане на конци, не се облагатъ, понеже сѣ фабрики, които напоследѣкъ се създадоха въ България. Този въпросъ ще бѣде разглежданъ въ комисията, и ако може да се намѣри възможностъ за едно облагане, да се направи съответното измѣнение на п. 25 отъ чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Две сж.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Две ли сж или повече, азъ не зная. Азъ казвамъ само, че предоставямъ на Народното събрание да разреши въпроса.

Г. председателю, преди всичко гласувайте следния преюдициаленъ въпросъ: да се изпрати законопроектътъ отново въ комисията, за да бѣде обсъдено измѣнението на пунктъ 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и пунктъ 25 на чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! По поводъ предложението на народния представител г. Георги Енчевъ г. министърътъ на вътрешнитѣ работи изказва съгласието си законопроекта да бѣде върнатъ въ комисията, за да се занимае тя наново съ него, като има предъ видъ предложението на Георги Енчевъ за измѣнение на пунктъ 25 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и на пунктъ 25 на чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини.

Кои отъ г. г. народнитѣ представители сж съгласни да бѣде върнатъ законопроектътъ за ново разглеждане въ комисията, която да има предъ видъ предложението на г. Георги Енчевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка 6 отъ дневния редъ: **второ четене законопроекта за пенситѣ за изслужено време.**

Понеже докладътъ на комисията по този законопроектъ не е готовъ, тази точка сега нѣма да се разглежда.

Пристъпваме къмъ точка 7 отъ дневния редъ: **първо четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание — разискване.**

Г. Каназирски (д. ср): Г. председателю! Много малко души останахме, а тази материя е важна.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Това предложение е докладвано и нѣма записани оратори.

Д. Икономовъ (раб): Моля Ви се, азъ искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Добре, ако искате, ще я вземете.

Д. Икономовъ (раб): Но докладвано ли е предложението?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Докладвано е и сега ще се разисква.

А. Пиронковъ (д. ср): Г. председателю! Вѣрно е, че предложението бѣ докладвано, но предложителитѣ ги нѣмаше, за да заявятъ дали го поддържатъ. Ако и сега не сж налице, предложението не може да се разглежда.

Ц. Стояничевъ (з): И сега не сж налице. Христо Чолаковъ е боленъ. При това положение не може да се разисква.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Икономовъ, имате думата.

Д. Икономовъ (раб): Нѣма ги вносителитѣ на предложението.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Нѣма значение, че ги нѣма.

Нѣкой отъ лѣвницата: Тѣ трѣбва да бѣдатъ тукъ, за да развиятъ мотивитѣ си.

Д. Икономовъ (раб): Г. председателю! Нѣма нито вносителитѣ, нито докладчикътъ, за да кажатъ поддържатъ ли предложението.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Вие знаете, че това предложение е докладвано и следва да се разисква по него. Така е отбелязано и въ самия дневенъ редъ: (Чете) „Първо четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание — разискване“.

И. Драгойски (д): Г. председателю! Азъ правя предложение тази точка отъ дневния редъ да я прередиш и да я оставимъ за следното заседание. Моля, г. председателю, гласувайте това мое предложение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Имате думата, г. Икономовъ!

Х. Статевъ (нац. л. о) и други: Има предложение за отлагане на тази точка.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Драгойски! Поддържате ли Вашето предложение?

И. Драгойски (д): Поддържамъ го, г. председателю! Моля да се отложи разглеждането на тази точка отъ дневния редъ.

А. Буковъ (з): Мотивировката?

Х. Манафовъ (д): Защо искашъ това?

Отъ работниците: Дайте на гласуване това предложение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! Има предложение отъ г. Драгойски, точка 7 отъ дневния редъ да бжде изоставена за следващото заседание. Които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Нйкой отъ дйсницата: Всички сме противъ тая точка.

А. Ляпечвъ (д. сг): Цйлиятъ Парламентъ.

Х. Манафовъ (д): Да пристпимъ къмъ провйрка на избори.

Обаждаъ се: Нйма ги докладчицитй.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! Има предложение точка 8 отъ дневния редъ — докладъ на комисията по провйрка на изборитй — да бжде изоставена за следващото заседание.

Които г. г. народни представители сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристпваме къмъ разглеждането на точка 9 отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисия.

Н. Стамболиевъ (з): Не можемъ да разглеждаме прошения, защото г. министърътъ на финанситй го нйма.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тогава ще вдигнемъ заседанието.

За утрешното заседание предлагамъ да бждатъ поставени на дневенъ редъ всички точки отъ днешния дневенъ редъ, които не бйха разгледани.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има предложение отъ г. министра на вътрешнитй работи да вдигнемъ заседанието. За утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за разрешаване на Симеоновградската община, Харманлийска околия, да сключи заемъ.

Второ четене законопроектитй:

2. За облекчение на длйжниците.

3. За измйнение т. т. 11 и 13 на чл. 88 и 67 отъ законитй за градскитй и селскитй общини.

4. За закрила на земледйлеца-стопанинъ.

5. За пенситй за изслужено време.

6. Първо четене предложението за измйнение и допълнение нйкой членове отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание — разискване.

7. Докладъ на комисията по провйрка на изборитй. (Докладъ на анкетната комисия по анкетиране избора въ Егридеренската избирателна околия)

8. Докладъ на прошетарната комисия.

Които г. г. народни представители приематъ така предложения дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ ржка, мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. и 25 м.)

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретаръ: **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Началникъ на Стенографското отдйление: **Д. АНТОНОВЪ**